3 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1994 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ # 19 (522)

Ազգ

Azg armenian daily

28 մլն. դոլլար Հայաստանին

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 1 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՖՐԱՆՍ ՊՐԵՍ: Համաշխարհային բանկի ամենաաղքատ երկրների մասնաճյուղը՝ Զարգացման Միջազգային ընկերակցությունը երեքշաբթի օրը 28 մլն. դոլլարի վարկ հատկացրեց Հայաստանին 1988 թ. երկրաշարժից հետո վերականգնումը ֆինանսավորելու նպատակով: 35 տարով տրվող եւ [illegible]մյա արտոնյալ պայմաններով այդ վարկը երկրորդն է, որ Հայաստանին հատկացնում է Համաշխարհային բանկը: Այն Հայաստանի կառավարությանը թույլ կտա բնակարաններ կառուցել աղետյալ գոտու բնակիչների համար, վերակառուցել հիմնական ենթակառույցները եւ երկարաժամկետ ծրագիր իրագործել 1988 թ. երկրաշարժից ավերված երկրի հյուսիս-արեւմուտքը (10 հազ. քառ. կմ) վերականգնելու համար: Հայաստանը նախկին ԽՍՀՄ ամենաաղքատ երկրներից մեկն է, մեկ բնակչի հաշվով նրա ներքին համախառն արտադրանքը գնահատվում է 780 դոլլար: Երկիրը Համաշխարհային բանկի անդամ է 1992 թ. սեպտեմբերից, Զարգացման Միջազգային ընկերակցության անդամակցում է 1993 թ. օգոստոսից: ■

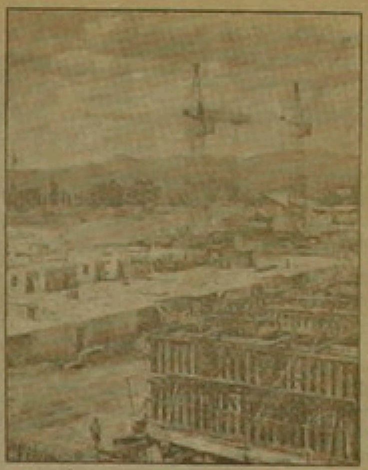

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Ղարաբաղում լարվածությունը կարծես թուլանում է

Կազիմիրով. Ղարաբաղի պատերազմը կտեւի մինչեւ դարավերջ

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Երեկ եւ նախորդ գիշեր իրադրությունը Լեռնային Ղարաբաղի ռազմաճակատներում շարունակվում էր լարված մնալ: Երեկ վաղ առավոտյան ադրբեջանական կազմավորումները հերթական անգամ փորձ են ձեռնարկել Մարտունու շրջանի արեւելյան ուղղությամբ: Այս մասին հաղորդում է Սնարք գործակալությունը՝ հենվելով ԼՂՀ պաշտպանության բանակից ստացված տեղեկությունների վրա: Ըստ նույն աղբյուրների, երեկ մարտերը շարունակվել են նաեւ Քելբաջարի շրջանի հյուսիսում: Մանրամասնություններ չեն հաղորդվում:

Մինչդեռ Հայաստանի նախագահի հատուկ հանձնարարություններով դեսպան, Ազգային անվտանգության պետվարչության պետի պաշտոնակատար Դավիթ Շահնազարյանի հայտարարության համաձայն, Ադրբեջանը հերթական անգամ ձախողեց Ռուսաստանի հերթական խաղաղարար նախաձեռնությունը մի-ավելորդ անգամ եւս ապացուցելով, որ Ադրբեջանի ղեկավարությունը փնտրում է ղարաբաղյան հարցի բացառապես ռազմական լուծում:

Եւ այնուամենայնիվ, Ռուսաստանի արտգործնախարարության ներկայացուցիչը հայտնել է, թե Մոսկվայում հակված չեն Բաքվի բանակցությունները որակել իբրեւ միջնորդական առաքելության ձախողում: Այս մասին հաղորդում է Նոյյան Տապան գործակալությունը: Ըստ ռուս պաշտոնյայի, մոտ ժամանակներս հրադադարի ձեռքբերմանն ուղղված ջանքերը կշարունակվեն: «Առանց կրակի դադարեցման, դժվար թե կողմերից որեւէ մեկը կարողանա հասնել իր պահանջների իրականացմանը», հայտարարել է նա:

Միաժամանակ, ինչպես երեկ իր հերթին հաղորդեց Սնարքը, Ռուսաստանի նախագահի հատուկ հանձնարարությունների դեսպան Վլադիմիր Կազիմիրովը վերջերս իր Ստեփանակերտ կատարած այցելության ժամանակ Լոնդոնի «Թայմզ»-ի թերթին տված հարցազրույցում հայտարարել է, որ Ղարաբաղի պատերազմը, հնարավոր է, ավարտվի մինչեւ 20-րդ դարի վերջը: Այդ հակամարտությունը [illegible], եւ մինչեւ 3-րդ հազարամյակի սկիզբը [illegible] պետք է [illegible] նրա [illegible], նշել է Կազիմիրովը:

Վ. Փափազյանը դիմեց ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդին

Փետրվարի 2-ին Հայաստանի Հանրապետության արտգործնախարար Վահան Փափազյանը նամակներ է հղել ՄԱԿ-ի Անվտանգության նախագահ Ռոբըլ Օլհեյին եւ ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի նախագահ Յան Էլիասոնին, որոնցում փաստելով Ադրբեջանի կողմից Ռուսաստանի եւ ԵԱՀԽ խաղաղության ծրագրերի հերթական մերժումները, Լեռնային Ղարաբաղի եւ Հայաստանի տարածքների ռմբակոծումներն ու հարձակումները, ղարաբաղյան հակամարտության միջազգայնացումը, նշում է, թե ԵԱՀԽ-ի Մինսկի խմբից ակնկալվում է Ադրբեջանի քաղաքական եւ ռազմական գործողությունների դատապարտում, իսկ ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդից՝ ճնշելու եւ գործադրելու այն անհրաժեշտ միջոցները, որոնցով հնարավոր է հարկադրել ՄԱԿ-ի անդամներին ենթարկվելու ՄԱԿ-ի բանաձեւին: Այդ մասին տեղեկացրեց ՀՀ ԱԳՆ մամուլի եւ հասարակայնության հետ կապերի ծառայությունը:

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Անդրեյ Կոզիրեւը Կովկասյան ռազմավարական գծի մասին

ՎԼԱԴԻԿԱՎԿԱԶ, 2 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆԵԳԱ ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ռուսաստանի արտգործնախարար Անդրեյ Կոզիրեւը Հյուսիսային Կովկասի հանրապետությունների ղեկավարների հետ հանդիպման ժամանակ հայտնեց, թե Կովկասում գոյություն ունի ինչ-որ ռազմավարական գիծ, դրա ուրվագծերը, նշեց նախարարը, գոյանում են «համապետական եւ շրջանային շահերի մանրակրկիտ հաշվեկշռի հիման վրա»:

Քանի որ հանդիպումը նվիրված էր Ելցինի Թբիլիսի կատարելիք այցին (այն ենթադրվում է փետրվարի 3-4-ը), նախարարը Հյուսիսային Կովկասի նախագահներին առաջարկեց «պետական հայացք» դրսեւորել ռուս-վրացական հարաբերությունների ապագայի նկատմամբ (ինչպես հայտնի է, նրանք նույն օրը դաշնության խորհրդի նիստում դեմ էին արտահայտվել Վրաստանի հետ լայնածավալ պայմանագրի ստորագրմանը, մինչեւ Աբխազիայի եւ Հարավային Օսիայի կարգավիճակների որոշումը): Նախարարը նշեց, որ Ռուսաստանին որոշակիություն է հարկավոր արտաքին սահմանների պաշտպանության, ինչպես նաեւ Վրաստանի տարածքում ռուսական զորքերի բազավորման հեռանկարների հարցերում: Ներկաներին հավաստիացնելով, որ Ռուսաստանի եւ Վրաստանի պայմանագիրը կարող է կայունացնող գործոն դառնալ շրջանում, Անդրեյ Կոզիրեւը նշեց դրա ուղղակի կապը Աբխազիայի եւ Հարավային Օսիայի խնդիրների քաղաքական կարգավորման հետ, որտեղ Ռուսաստանը դարձյալ չի հրաժարվում խաղաղարարի «դժվար, բայց ազնիվ» առաքելությունից: Ընդսմին Կոզիրեւը ընդգծեց, որ Կովկասում Ռուսաստանի հաշտարար ջանքերի մեջ չպետք է փնտրել «ժիրինովսկու գործոնը», որը փորձում են չարաշահել երկրում եւ արտասահմանում:

Աբխազիայի քաղաքական ապագայի հարցում Ռուսաստանի դիրքորոշումն անփոփոխ է. հավաստելով Վրաստանի տարածքային ամբողջականությունը, Ռուսաստանի ղեկավարությունը պատրաստ է աջակցել Աբխազիայի այնպիսի կարգավիճակի մշակմանը, որի դեպքում հաշվի կառնվեին նրա բազմազգ բնակչության շահերը, ասաց Կոզիրեւը: Այս կապակցությամբ ապագա քաղաքական կառուցվածքի վերաբերյալ Աբխազիայում հանրաքվեի անցկացման օրինականությունը ուղղակիորեն կախված է գաղթականների խնդրի լուծման հետ:

Ռուսաստանը հույս ունի այցի ընթացքում հաջողության հասնել նաեւ Հարավային Օսիայի խնդրում, որտեղ նույնպես Ռուսաստանի կարծիքով պետք է անփոփոխ մնա Վրաստանի տարածքային ամբողջականության բազիսը: Վրաստանի ապագա սահմանադրության մշակմանը Հարավային Օսիայի ղեկավարությանը մասնակից դարձնելու խորհուրդներից բացի, Թբիլիսիին կառաջարկվի նաեւ օս գաղթականների հարցը, որոնց Վրաստան վերադառնալը կնպաստեր օս-ինգուշական հակամարտության կարգավորմանը:

Ելցինի այցի ընթացքում, հավաստիացրեց արտգործնախարարը, կարծարծվի նաեւ Վրաստանում ռուսների վիճակի հարցը, թեեւ ռուսալեզու փոքրամասնության նկատմամբ Վրաստանի ղեկավարության պաշտոնական դիրքորոշումը Մոսկվային չի մտահոգում, նա չի կարող չնշել, որ վերջին երկու տարում հանրապետությունից Ռուսաստան է մեկնել 150 հազ. փախստական: ■

ՀԱՄԱՌՈՏ

Հեյդար Ալիեւը կայցելի Անկարա

ԱՆԿԱՐԱ, 2 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՖՐԱՆՍ ՊՐԵՍ: Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը պաշտոնական այցով փետրվարի 8-ին Թուրքիա կմեկնի այդ երկրի նախագահ Սուլեյման Դեմիրելի հրավերով, այսօր պաշտոնապես հայտարարեցին Անկարայում: Այդ այցը, որը նախագահի պաշտոնում Ալիեւի առաջին այցը կլինի Թուրքիայում, նախապես Դեմիրելը ծրագրել էր փետրվարի 3-ին: Ալիեւը պետք է Դեմիրելի հետ քննարկի Կովկասում տիրող իրավիճակը, որտեղ «Ադրբեջանը վերջին օրերին կարծես թե հաղթանակներ է տարել հայկական ուժերի դեմ», նշեց Թուրքիայի արտգործնախարարությունը: Երկու նախագահները պետք է նաեւ ուսումնասիրեն թյուրքալեզու երկրների (Թուրքիա, Ադրբեջան, Կրղըզստան, Ուզբեկստան, Ղազախստան, Թուրքմենստան) գագաթնաժողովի հնարավորությունը: Հունվարի 21-22-ը Բաքվում նախատեսված գագաթնաժողովը հետաձգվել էր Ադրբեջանի խնդրանքով:

Ֆրանսուա Լեոտարին հետաքրքրում են Կովկասը եւ Կենտրոնական Ասիան

ՓԱՐԻԶ, 1 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՖՐԱՆՍ ՊՐԵՍ: Ֆրանսիայի պաշտպանության նախարար Ֆրանսուա Լեոտարը փետրվարի 2-ից 5-ը պաշտոնական այցով պետք է Ռուսաստան այցելի, երեքշաբթի օրը նշվեց նույն նախարարության մի տեղեկագրում: Այցի ընթացքում Լեոտարը բազմաթիվ զրույցներ կունենա Ռուսաստանի իր պաշտոնակից Պավել Գրաչովի եւ կառավարության անդամների, այդ թվում առաջին փոխվարչապետ Օլեգ Սոսկովեցի, արտգործնախարար Անդրեյ Կոզիրեւի եւ պաշտպանության փոխնախարար Անդրեյ Կոկոշինի հետ: Նախատեսված է նաեւ հանդիպում գլխավոր շտաբի պետ գեներալ Միխայիլ Կոլեսնիկովի հետ: «Ֆրանսուա Լեոտարը մեծապես հետաքրքրվում է ռուսների կողմից Կովկասի եւ Կենտրոնական Ասիայի իրադրության վերլուծությամբ եւ ցանկանում է արծարծել միջազգային տարբեր խնդիրներ, առաջին հերթին նախկին Հարավսլավիայի պատերազմը», ընդգծվում է տեղեկագրում: ■

ԲՈՍՆԻԱ

Չիլլերն ու Բհուտոն Սարաեւոյում

ԲԵԼԳՐԱԴ, 2 ՓԵՏՐՎԱՐ, BBC, WSJ: Թուրքիայի վարչապետ Թանսու Չիլլերն ու Պակիստանի վարչապետ Բենազիր Բհուտոն այսօր եղան Սարաեւոյում: Բոսնիացի մուսուլմանների ղեկավարի Ալիյա Իզեթբեգովիչի հետ հանդիպում ունենալուց հետո նրանք ՄԱԿ-ին կոչ արեցին վերացնել զենքի էմբարգոն իսլամական կողմի նկատմամբ, միաժամանակ իրենց երկրների [illegible] հայտնելով բոսնիացի իսլամներին: Երկու տիկինները այցելեցին Սարաեւոյի հիվանդանոցներ:

Մյուս կողմից, սերբերը վերջին 2 օրերին բազմապատկեցին իրենց հարձակումները իսլամների եւ խորվաթների դեմ Բոսնիայի հյուսիսարեւմուտքում, հատկապես խստացնելով ռմբակոծությունները Բանյա Լուկայում: Սերբական զորքի վերջին գործողությունները ու Սերբիայում անցկացվող զորահավաքը ավելացրեց նրանց դեմ օդային հարված հասցնելու կողմնակիցների թիվը: Այդ հարցը վերջին 2 օրերին աշխույժ քննարկման նյութ է դարձել նաեւ Մոսկվայում, որտեղ վարչապետ Չեռնոմիրդինը հստակորեն բացառում է ՆԱՏՕ-ի ռազմօդանավերի միջամտությունը բոսնիական հակամարտության մեջ, մինչ արտգործնախարար Կոզիրեւը դեմ չէ օդային հարվածներին: Իսկ Չեռնոգորիայում գտնվող Ժիրինովսկին հայտարարեց, թե կպաշտպանի Ռուսաստանի կառավարությանը, երբ վերջինս չօգնի սերբերին:

Միաժամանակ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը երեկ հաղորդեց, թե ԱՄՆ-ից հետո Մեծ Բրիտանիան երեքշաբթի օրը պաշտպանեց ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Ղալիի [illegible] հետեւությունները, որն Անվտանգության խորհրդին հանձնարարել էր թույլատրել բոսնիացի սերբերի դեմ ՆԱՏՕ-ի օդուժի կիրառումը, երբ նրանք հարձակվեն Թուզլայում եւ Սրեբրենիցայում տեղակայված միջազգային խաղաղապահ ուժերի վրա: Վաշինգտոնում Բրիտանիայի արտաքին գործոց եւ համագործակցության գործերի նախարար Դուգլաս Հերդի հետ բանակցելուց հետո ԱՄՆ-ի պետքարտուղար Ուորեն Քրիստոֆերն ասաց, որ երկու կողմերը «լիովին համաձայն են» ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարի ծրագրի պաշտպանության հարցում:

Պետքարտուղարը հայտարարեց, որ «միակ եւ վերջնական լուծումը պետք է լինի կարգավորումը բանակցությունների միջոցով»:

Նույն կարծիքը հայտնելով, Դուգլաս Հերդը նշեց, որ բանակցություններին խանգարում է ինչպես բոսնիացի սերբերի, այնպես էլ մահմեդականների ռազմաշունչ դիրքորոշումը:

ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՀԱՐՑ

Ռուսաստանը չի հրաժարվի միջնորդությունից

ԲԱՔՈՒ, 1 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՄՆԱՐԳ: Ադրբեջանի հակազդեցությունը փետրվարի 1-ից հրադադար հայտարարելու առաջարկությանը անսպասելի էր, Թուրանի թղթակցի հետ ունեցած զրույցի ժամանակ ասել է Լեռնային Ղարաբաղի բանակցություններում Ռուսաստանի նախագահի հատուկ ներկայացուցիչ Վլադիմիր Կազիմիրովը:

Վ. Կազիմիրովի ասելով, «ռազմական գործողությունների եւ երկու կողմերի կորուստների ծավալները հրադադարը դարձնում են անհրաժեշտություն»: Կազիմիրովի կարծիքով, հակամարտությունը կարող է ձգձգվել եւ սպառնալ ամբողջ տարածաշրջանի խաղաղությանը: «Իհարկե, Ադրբեջանի տարածքից բոլոր հայկական կազմավորումների դուրսբերման պահանջն արդարացի է եւ այդ դրույթի իրականացման համար լավագույն պայման կարող էր դառնալ երկարատեւ հրադադարն ու առհասարակ մարտական գործողությունների դադարեցումը», ասել է նա: Կազիմիրովի ասելով, Ռուսաստանը մտադիր չէ հրաժարվել հակամարտության խաղաղ կարգավորման միջնորդական ջանքերից եւ չի կարծում, թե Ռուսաստանի ջանքերն ապարդյուն են: «Մենք հույս ունենք, որ երկու կողմերն էլ այնպես թե այնպես կգիտակցեն մարտական գործողությունների շուտափույթ դադարեցման անհրաժեշտությունը եւ այդ հարցի շուրջ խորհրդակցությունները կշարունակվեն», ասել է Վ. Կազիմիրովը: Հայաստանի, Ադրբեջանի եւ ԼՂՀ արտգործնախարարների հետ Անդրեյ Կոզիրեւի հանդիպման մասին մինչ այդ Ռուսաստանի զանազան լրատվության միջոցների հաղորդումները չեն հաստատվում: ■

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Հանդիպում հայ-նախիջեւանյան սահմանում

Ինչպես հայտնի է, հունվարի 29-ին Նախիջեւանի կողմի խնդրանքով տեղի է ունեցել ՀՀ եւ Նախիջեւանի պատվիրակությունների հանդիպումը, որպես հունվարի 14-ին կայացած երկկողմ բանակցությունների շարունակություն: Հայաստանի պատվիրակությունը գլխավորում էր ՀՀ սահմանապահ կոմիսար Գեղամ Հարությունյանը, Նախիջեւանի պատվիրակությունը՝ հանրապետության բարձրագույն մեջլիսի նախագահի տեղակալ Ա. Սաֆարովը: Այս մասին հաղորդում է Նոյյան Տապան գործակալությունը:

Բանակցություններին մասնակցում էին երկու հանրապետությունների ռազմական գերատեսչությունների եւ տեղական իշխանությունների ներկայացուցիչները: Պայմանավորվածություն ձեռք բերվեց տասնօրյա ժամկետում (հունվարի 31-ից փետրվարի 10-ը) երկու հանրապետությունների զինվորական սահմանապահ կազմավորումների հրամանատարների միջեւ ռադիոկապ հաստատելու վերաբերյալ: (Հայաստանի Վայքի, Եղեգնաձորի շրջանները եւ Նախիջեւանի Հանրապետության դրանց հարակից շրջանները):

ՀՀ պաշտպանության նախարարության լրատվական կենտրոնի համաձայն, բանակցությունների արդյունքում համատեղ հայտարարություն է ընդունվել: Դրանում խոսվում է ռազմական գերատեսչությունների եւ քաղաքացիական իշխանությունների ներկայացուցիչների միջեւ երկկողմ կանոնավոր կապեր հաստատելու մասին, որոնք պետք է նպաստեն հնարավոր պատահարների կանխարգելմանը: Հայտարարության մեջ նշվում է նաեւ, որ հայ-նախիջեւանյան սահմանում վերջին ժամանակներս տեղ գտած պատահարները (այսպես՝ սահմանի Բարձրունի-Շահա, Խաչիկ-Վերին Յայջի հատվածներում) իրավիճակի սրման լուրջ վտանգ են պարունակում:

Երկու կողմերն էլ շահագրգռվածություն հանդես բերեցին հայ-նախիջեւանյան սահմանում հաստատուն խաղաղության եւ կայունության հաստատման գործում եւ պարտավորվեցին ուժեղացնել սահմանի ողջ երկայնքով տեղաբաշխված զինված կազմավորումների վերահսկողությունը եւ այսուհետ իրար նկատմամբ թշնամական որեւիցե գործողություններ թույլ չտալ:

Այս հանդիպումը կարեւոր է հատկապես այն առումով, որ առաջին հերթին Նախիջեւանի հետ է կապված ղարաբաղյան պատերազմի ընդլայնման եւ միջազգայնացման վտանգը, որի մասին վերջերս հաճախ է խոսվում: Մյուս կողմից, փորձը ցույց է տալիս, որ եթե Հայաստանի եւ Ադրբեջանի բարձրաստիճան ղեկավարների բանակցությունները որպես կանոն ավարտվում են անարդյունք, ապա նման պայմանավորվածությունները լուրջ պտուղներ են տալիս: Համենայն դեպս, հանդիպումից հետո հայ-նախիջեւանյան սահմանում լուրջ միջադեպեր չեն արձանագրվել:

Հիմնադրամը քննարկեց «Ձմեռ» ծրագիրը

Փետրվարի 1-ին սկսվել եւ ավարտվել է «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի նախագահության նիստը, որի ընթացքում քննարկվեցին «Ձմեռ» ծրագրի ընթացքը, հիմնադրամի գործադիր վարչության եւ տեղական հանձնախմբերի կիսամյա բյուջեն, գիտամշակութային եւ կազմակերպչական այլ հարցեր:

Հիմնադրամի հանրային կապերի ծառայության պատասխանատու Տիգրան Պասկեւիչյանի [illegible] վկայությամբ՝ այդ հարցերի շուրջ ընդունվել են համապատասխան որոշումներ:

Նիստին մասնակցել են ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, փոխնախագահ Գագիկ Հարությունյանը, վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը, ՀՀ ԳԽ նախագահ Բաբկեն Արարքցյանը, Հայ բարեգործական ընդհանուր միության նախագահ Լուիզ Սիմոն Մանուկյանը, Հայկական Համագումարի նախագահ Հրայր Հովնանյանը, Հիմնադրամի վերստուգիչ հանձնաժողովի անդամ Վահե Ջազմադարյանը, ԱՄՆ հայկական ֆոնդի գործադիր տնօրեն Հարութ Սասունյանը: ■

ՀԱՐՑ

Ո՞վ դուրս կբերի Հայաստանը ճգնաժամից

Կոալիցիոն կառավարության գաղափարը օրըստօրե հասունանում է

ՅԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

Այն միտքը, թե Հայաստանի ներկա կառավարությունը վաղուց սպառել է իրեն եւ պետք է հրաժարական տա, դեռ ամիսներ առաջ արծարծում էին ընդդիմության ամենատարբեր թեւերը: Սակայն, ցանկությունները որքան էլ համապատասխանեին իրականությանը, այնուամենայնիվ որեւէ լուծում չստացան: Վերջին խորհրդարանական նիստերի օրերին որոշ պատգամավորներ կրկին անդրադարձան այդ խնդրին: Կոմունիստական խմբակցության ղեկավար Լեոնիդ Հակոբյանը նշեց, թե խորհրդարանում ունեցած ելույթում խոսելով հանրապետությունում առկա առողջ ուժերի մասին, նկատի է ունեցել ոչ թե կոմունիստական կուսակցությանը, այլ պրոֆեսիոնալների, գիտատեխնիկական մտավորականության այն բանակին, որն իր ուժով ի զորու է օգնել իշխանություններին դուրս գալու ստեղծված բարդ իրավիճակից:

«Այժմ ոչ մի կուսակցություն չի կարող ինքնուրույն դուրս բերել հանրապետությունը ճգնաժամից», ասաց նա: Լեոնիդ Հակոբյանի կարծիքով, Հայաստանում բոլոր պայմանները կան, որպեսզի սկզբունքային հարցերի շուրջ կուսակցությունները գան մի միասնական որոշման: «Դա պետք է լինի ամենօրյա, տենդագին աշխատանք: Եւ քանի որ կուսակցություններն ունեն իրենց ծրագրերն ու ճգնաժամից դուրս գալու ուղիները, ապա պետք է միավորվեն այդ ուղիների շուրջ եւ մշակեն գործողությունների միասնական ազգային ծրագիր: Նրա ասելով, այդ հարցում օգտակար դեր կարող է խաղալ բոլոր ազգային-հայրենասիրական ուժերի համախմբումը:

ԱԺՄ նախագահ Դավիթ Վարդանյանի կարծիքով կոալիցիոն կառավարություն կազմելու խնդիրն առնչվում է իշխանության փոփոխության հետ:

«ԱԺՄ-ն պատրաստ է վերցնելու իշխանությունը եւ արդեն իսկ կազմում է իր ստվերային կաբինետը», ասաց նա: Սակայն, դրա մեջ կընդգրկվեն նաեւ անկուսակցական մարդիկ: Դավիթ Վարդանյանի ասելով, կարեւոր է նաեւ այն, որ իրենց քաղաքական ծրագրերը համընկնում են այլ կուսակցությունների ծրագրերի հետ: Բայց Ազգային համաձայնության կառավարություն կազմելու հարցում պետք է հաշվի առնել, թե այդ քաղաքական ուժերն ինչպիսի միասնության կհասնեն ծրագրերի համաձայնեցման հարցում:

«Պետք է հաշվի առնել, որ շատ քաղաքական ուժեր կարող են խոսքով կողմ լինել, բայց գործով՝ ոչ», ասաց նա: Այդ հարցի լուծումը նա տեսնում է միանման գործողության ծրագրեր ունեցող կուսակցությունների բլոկ ստեղծելու մեջ: Բայց Հայաստանում կան նաեւ այլ ուժեր, որոնք որեւէ կուսակցության մեջ չեն մտնում: Ուստի, նա ավելի նպատակահարմար է գտնում նոր հասարակական շարժման ստեղծումը, որ հնարավորություն կտա վաստակել ժողովրդի վստահությունը:

«Երբ ժողովուրդը չի վստահում, երկրի համար վտանգավոր իրավիճակներ են ստեղծվում», ասաց նա:

Ըստ երեւույթին նույն մտահոգությունն ունեն նաեւ ՀՀ նախագահի ազգային անվտանգության գծով նախկին գլխավոր խորհրդականը, որն իր ժամանակի ասուլիսում հայտարարել էր, թե կարող է ներկայացնել 8 կառավարությունների կազմեր, որոնք ավելի վատ չեն աշխատի, քան ներկա կառավարությունը: Իհարկե, դժվար է պատկերացնել, թե որտեղ են թաքնված եղել այդ կադրերը, որոնք նախկին հնարավորությունների պայմաններում չեն օգտագործվել:

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ

«Հինգից բարձր տարիք ունեցող երեխաներն էլ դեռ մանուկ են»

ՌՈՒԶԱՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Այսպես է ասում Ընտանիքի աջակցության միության նախագահ Հռանուշ Հակոբյանը: Թե ինչ հետեւանքներ կարող է գենոֆոնդի համար ունենալ հղի կանանց եւ երեխաների թերսնումը, բավական հստակ է: ՀՀ առողջապահության նախարարությունը «Հղի եւ կերակրող կանանց սնուցման» եւ «Կանանց սնունդը վիտամիններով հագեցնելու» ծրագրերի շրջանակներում համագործակցում է ԱՄՆ կառավարության, ՅՈՒՆԻՍԵՖ-ի եւ տեղական զանազան կազմակերպությունների հետ:

Ընտանիքի աջակցության միության նախագահ Հռանուշ Հակոբյանը գտնում է, որ մայրության եւ մանկության հարցը պետք է լինի մեր պետական այրերի, կառավարության եւ խորհրդարանի ամենագլխավոր հարցը: «Պետք է համապետական հայեցակետ լինի, թես ոչ ծրագրերի մի ամբողջ փաթեթ, որում կարտացոլվի հղի կանանց, մայրության, մանկության հանդեպ պետական քաղաքականությունը:

Չգիտեմ ինչու, ներկա ծրագրերում մանկության «հասցեատերերը» միայն մինչեւ 5 տարեկան երեխաներն են: Իրականում մինչեւ IV դասարան երեխաները դեռ մանուկ են, ինչպես են դպրոցում դասի նստում սոված, թերսնված... Այո, հղի կանանց եւ նորածինների խնամքի հարցը մեր ընկերության գերխնդիրն է:

Երեխան ծննդի պահին պետք է ստանա անհրաժեշտ ամեն ինչ, մենք չպետք է ունենանք թերզարգացած երեխաներ, չպետք է մանկական մահացության տոկոսներ ունենանք, պետք է դադարենք ամեն մանուկի լույս աշխարհ գալու համար, բայց միեւնույն ժամանակ համաձայնենք, որ մանկությունը 5 տարեկանում չի ավարտվում: Հինգից բարձր տարիք ունեցող երեխաների սնունդը, կենսակերպը (լույսի բացակայությունը նրանց հոգեկանի վրա խիստ բացասական է անդրադառնում) եւս ապագա սերնդի վերարտադրության գործոն է»: ■

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՅԱՆ ԵՎ ՆԵՐՔԻՆ ՏՈՒՐԻԶՄԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆԸ

հրավիրում է բոլոր ցանկացողներին ճանապարհորդության. հետեւյալ երթուղիներով.

ԵՐԵՎԱՆ-ՀԱԼԵՊ-ԵՐԵՎԱՆ.

ուղիղ չվերթով փետրվարի 5-ին եւ յուրաքանչյուր 7 օրը մեկ:

ԵՐԵՎԱՆ-[illegible]-ԵՐԵՎԱՆ.

ուղիղ չվերթով. փետրվարի 8-ին եւ յուրաքանչյուր 14 օրը մեկ:

Ցանկացողները դիմեն «Էրեբունի» հյուրանոց. 3-րդ հարկ, սենյակներ 22, 27, 28, կամ զանգահարել 560480, 560635, 587626

[illegible]

«Գոտիների ձգման» քաղաքականության այլընտրանք գոյություն չունի», գտնում է Հայաստանի էկոնոմիկայի նախարարը

ԵՐԵՎԱՆ, 1 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: Հայաստանն ընկնում է զարգացող երկրի կարգավիճակի դասակարգման միջին աստիճանի ներքո: Ոչ մի դատապարտելի բան չկա, որ հանրապետությունը ոչ այնքան վաղ ստացել է այդ միջազգային կարգավիճակը, քանի որ վերջին երեք տարվա ընթացքում այստեղ տեղի է ունեցել մեկ շնչին ընկնող համախառն արտադրանքի կտրուկ անկում: Այս մասին Սնարք գործակալությանը տված հարցազրույցի ժամանակ հայտարարել է Հայաստանի էկոնոմիկայի նախարար Արմեն Եղիազարյանը: Նախարարի խոսքերով ասած, 1990 թ. բնակչության 1 շնչին ընկնող իրական արտադրանքը գնվում էր 4700 դոլլարի մակարդակում: Անցած տարի այդ թիվը կազմել է 700-800 դոլլար մեկ շնչի հաշվին:

Եղիազարյանի կարծիքով, սխալ կլիներ արհեստականորեն ավելացնել բնակչության եկամուտները, եւ տվյալ փուլում «գոտիների ձգման» քաղաքականության այլընտրանք չկա: Նախարարը գտնում է, որ հունվարի 1-ից աշխատավարձերի եռակի ինդեքսավորումը հաստատում է այդ եզրակացությունը, քանի որ ինչպես եւ սպասվում էր, գների էական բարձրացում տեղի չունեցավ: Հայաստանում առաջացել է մի իրադրություն, որի ժամանակ բնակչության հիմնական մասի անվճարունակությունը հանգեցրել է սպառողական շուկայի կտրուկ նվազման եւ որպես հետեւանք՝ առաջարկի իջեցման, եզրակացրել է էկոնոմիկայի նախարարը:

Քաղաքական առաջարկներն անհրաժեշտ է ձեւակերպել միջազգային չափանիշներին համապատասխան

ԵՐԵՎԱՆ, 1 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ադրբեջանական լայնածավալ հարձակման օրերին, երբ հրթիռահրետանային գնդակոծության եւ օդային հարձակումների էին ենթարկվում ԼՂՀ խաղաղ բնակավայրերը, Ղարաբաղում էր գտնվում Ժնեւում Մարդու իրավունքների իրավաբանական պաշտպանության գրասենյակի տնօրեն Հրայր Պալյանը: (Գրասենյակը գտնվում է ՄԱԿ-ի Մարդու իրավունքների հանձնախմբի հովանավորության ներքո: Հ. Պալյանը հանդես է գալիս ոչ միայն որպես Հայաստանի, այլեւ այլ երկրների մարդու իրավունքների փորձագետ: Հայոց եղեռնի հարցը Եվրախորհրդարան մտցնելու ժամանակ նա եղել է ՀՅԴ Հայ Դատի գրասենյակի ներկայացուցիչը: 1989 թ.-ից ի վեր Հ. Պալյանը ԼՂՀ-ում է եղել ավելի քան 30 անգամ):

ԼՂՀ-ում ԳԽ, ՊՊԿ եւ ԱԳՆ ղեկավարների հետ հանդիպումներից եւ քննարկումներից հետո Հ. Պալյանը մեկնել է Ժնեւ՝ իր հետ տանելով ղարաբաղյան հարցի հնարավոր լուծումների իրավաբանական տեսակետները, որոնք լրջորեն քննարկվել են նաեւ ՀՅԴ Բյուրոյում եւ ՀՀ ԳԽ Արցախի հարցերով հանձնաժողովում: ՀՅԴ Բյուրոյում հայտնեցին, որ ներկայումս բացի Հ. Պալյանի ծրագրից եւ առաջարկություններից ստեղծվել է առաջարկությունների ճյուղավորված փաթեթ: Հ. Պալյանի գործունեության հիմնական նպատակն է ղարաբաղյան հարցի վերաբերյալ Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի իշխանությունների քաղաքական առաջարկներն ընդունելի դարձնել եւ ձեւակերպել միջազգային չափանիշներին, նորմերին ու պահանջներին համապատասխան: ■

ԱՀԱԶԱՆԳ

«Երեւանի մետրոպոլիտենում կարող է ճգնաժամային վիճակ ստեղծվել»

ԵՐԵՎԱՆ, 1 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Այսպիսի հայտարարություն արեց Երեւանի մետրոպոլիտեն պետական արտադրական միավորման գլխավոր տնօրենի տեղակալ Արմենակ Չորյանը:

Ինչպես նշեց պրն. Չորյանը, նախ եւ առաջ ուղիների հեղեղման սպառնալիք է առաջանում, քանի որ էլեկտրասնուցման անկախ աղբյուրներին ապօրինաբար միանում են մերձակա քաղաքամասերի բնակիչները, որի հետեւանքով գերբեռնվածությունից վառվում են վահանակները, փչանում է սարքավորումը, շարքից դուրս են գալիս վերին պոմպերը: Դրանով մեծանում է ներքին պոմպերի ծանրաբեռնվածությունը:

Ըստ նրա, առայժմ միավորումը փորձում է իր ուժերով լուծել վերանորոգման, նոր մալուխների եւ պոմպերի ձեռքբերման խնդիրը, որոնցից յուրաքանչյուրը նոր գներով արժե մոտ մի քանի միլիոն ռուսական ռուբլի: Դժվարանում է նման իրավիճակից սեփական միջոցներով դուրս գալ եւ կարգը խախտողների դեմ պայքարելը:

Երկրորդ՝ դժվարին հարցեր են առաջանում ճանապարհի հինգ կիլոմետրանոց բաց հատվածի վրա՝ ալրաղաց կոմբինատից մինչեւ «Գործարանային» կայարան տեղամասում, որտեղ բաց թունելի պատերին անց են կացված էլեկտրասնուցման, կապի, ղեկավարման եւ ազդանշանային համակարգի բազմաթիվ մալուխներ: Այստեղ շրջակա տների բնակիչների կողմից մալուխների պարբերական հատումների եւ հափշտակումների հաճախակի դեպքերի պատճառով մետրոպոլիտենը միայն վերջին ամսվա ընթացքում 1,5 կմ դեֆիցիտային մալուխ է կորցրել: Գլխավոր վտանգն այն է, որ այս դեպքում շարքից դուրս են գալիս ազդանշանային համակարգը եւ դիսպետչերական ղեկավարումը, անջատվում են լուսային ազդանշանները, ինչը հղի է վթարային իրավիճակների առաջացմամբ, ուշանում է գնացքների ժամանումը:

Արմենակ Չորյանը նշեց, որ նման չարաշահումների դեմ պայքարի համար ՀՀ կառավարության ընդունած որոշումը միայն մի կողմի պատիժ է նախատեսում, այսինքն՝ պատժվում է տուժած օբյեկտի ղեկավարը:

Ըստ նրա, միավորումը բոլոր միջոցները ձեռք է առնում այսպիսի խախտումների դեմ պայքարելու համար, մետրոպոլիտենի միլիցիայի հետ համատեղ ռեյդեր եւ հերթապահություններ է անցկացնում, սակայն, այնուամենայնիվ, ի վիճակի չէ իր ուժերով պահպանել այս տեղամասի մշտական պահպանությունը՝ վերջինիս բավականին մեծ լինելու պատճառով:

Այս նպատակով, հայտարարել է Ա. Չորյանը, անհրաժեշտ է կառավարության համապատասխան որոշում՝ Երեւանի մետրոպոլիտենի նման տնտեսության ռազմականացված պահպանման համար հատուկ ծառայություն ստեղծելու մասին: ■

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Դ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, տելեքս 243266 CPIRI SU
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
Ոճը եւ ձեւավորումը ՊԱՎԵԼ ՊԱԼԱՔԵԱՆԻ
Apple Macintosh համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի
Azg armenian daily
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010
Published in U.S.A. by AZG Publishing Co., 22122 Sherman Way, Suite 203, Canoga Park, CA 91303, Call (818) 598-0423 Fax: (818)340-9819 for subscription rates.
Publisher - Հրատարակիչ
Dr. Krikor Krikorian - Դոկտ. Գրիգոր Գրիգորեան
Executive Director - Տնօրեն
Vartan Karaoghlanian - Վարդան Գարաօղլանեան
Production Manager - Raffi Shoubookian
Արտադրութիւն Րաֆֆի Շուպուքեան
«ԱԶԳ» օրաթերթը հաղորդվում է ԱՄՆ «ԱՐՄԻՆԱՌ» ՍՊԸ-ի համակարգչային կապով
Հեռախոս 7-8852-261425,
Ֆաքս 7-8852-265062
E-MAIL INTERNET: ROOT. YEREVAN @ REX. IASNET. COM

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՇՐՋԱՆ, ԱՊՀ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Ակտիվ պետական կարգավորում առանց շուկայի ֆետիշացման

ՄԱՐԻՏԱ ԹԵԿՅԱՆ

Ըստ դիտորդների Ռուսաստանի Պետական դումայում տեղերի բաշխումն ընդհանուր առմամբ արդեն կասկածներ չի հարուցում: Եվ ուժերի հարաբերակցությունը պարզելու քաղաքագետների փորձերը հանգեցնում են մի հետեւության՝ ընդդիմությունը նոր խորհրդարանում ավելի ուժեղ կլինի, քան նախորդում: Ակնհայտ է եւ մեկ այլ բան, որ քաղաքական ենթադրություն կարծիքների ֆոնի վրա գրեթե չկան փոփոխված լուրջ կանխատեսումներ այն մասին, թե ինչպիսի՞ն կլինի բացահայտ կոնֆրոնտացիոն խորհրդարանի հնարավոր ազդեցությունը տնտեսության վրա: Իսկ Ռուսաստանի տնտեսության վիճակը, ըստ փորձագիտական բնորոշումների, մեղմ է ասված, թե ծանր է: Ըստ գնահատումների բարեփոխումների 2 տարվա ընթացքում ներքին համախառն արտադրանքը կրճատվել է երրորդ մասով, իսկ կապիտալ ներդրումների բաժինը ներքին համախառն արտադրանքի մեջ նվազել է մինչեւ 8 տոկոս (1990 թվականի 17-ից):

Ինֆլյացիան ստիպում է արդյունաբերողներին ստացված վարկեր ուղղել ոչ թե դեպի արտադրություն, այլ աշխատավարձի վճարման համար, կամ էլ մտցնել շրջանառություն: [illegible] մաշվել է սարքավորումը: Մեքենաշինության ոլոր ճյուղեր կորցրել են իրենց հզորությունների երրորդ մասը (ինչ [illegible]րում, բացառությամբ մերձբալթյան հանրապետությունների եւ էլի մեկ-երկուսի), այս պատկերը կրկնվում է նույնը բոլոր «նորանկախ» պետություններում: Այս ամենը հիմք է տալիս փորձագետներին նշել, որ երկրն արդեն ոչ թե կուտակում, այլ վատնում է իր հարստությունը: Ակնկալվում է Ռուսաստանի, այսպես անվանենք, ապաինդուստրիալիզացիան. անկումը մեքենաշինության մեջ հասել է 42 տոկոսի (1990-ի համեմատ), մետալուրգիայում 60 տոկոսի, փայտամշակման բնագավառում 50 տոկոս:

Ռուսաստանի խորհրդարանի «տնտեսական վարքի» առնչությամբ առաջ քաշվող սցենարները շատ հոռետեսական են: Ներկայումս ձեւավորվող բարեփոխիչների կոալիցիան բավականին պրոբլեմային է: Շատ դիտորդների կարծիքով, նույնիսկ, անմտություն է տնտեսական հիմնահարցերի լուծման ուղղությամբ նպատակամղված աշխատանքներ սպասել Դումայից: Առավել հավանական է թվում այսպես կոչված կորպորատիվ պատգամավորների լոբբիստական պայքարը հանուն հարկային արտոնությունների, էժան վարկերի, ներմուծման վերաբերյալ պրոտեկցիոնիստական քաղաքականության խստացման եւ այլն: Այս ամենը, թերեւս, կհանգեցնի նրան, որ ավելի կուժեղանա նախընտրական կամպանիայի համար արդեն ավանդական վարկային եւ էմիսիոն պայթյունը: Սակայն որքան էլ զավեշտական թվա, հենց պատգամավորների խիստ քաղաքականացվածությունն է, որ կարող է [illegible] տալ կառավարությանը ժամանակ կառուցողական աշխատանքի համար:

Սակայն, ինչպես նշում են ոչ միայն տեղական, այլեւ արտերկրյա դիտորդները, ամեն դեպքում պահպանողական բարեփոխիչներին հարկ է վերացնել տնտեսության կառավարման իրենց պատկերացումները, մոնետար մոտեցումները տնտեսության հիմնահարցերի լուծման ոչ թե վնաս են առհասարակ, այլ անընդունելի են ինչպես Ռուսաստանի, այնպես էլ նախկին միության փոքր հանրապետությունների համար, եւ հասկանալ նրանց, որոնք, մեղմ ասած աչքի չեն ընկնում ոչ նյութական ռեսուրսների, ոչ տեխնիկայի եւ տեխնոլոգիաների առատությամբ, ոչ էլ Արեւելյան Եվրոպայի նախկին «սոցլագերի» երկրներին հատուկ «կայունության պաշարով»: Իսկ երբ սրան էլ գումարած կա ներքին քաղաքական անկայունություն, բնական աղետների հետեւանքներ, շրջափակումներ ու զինված ընդհարումներ, ապա կարճատեսությունն այն բանը չէ, որ միշտ բնութագրի շուկան ֆետիշացնող ռեֆորմատորներին, որոնք այն դիտում են որպես իդեալական ինքնակազմակերպվող-ինքնակարգավորվող համակարգ: Ժամանակն է, կամ ավելի ճիշտ, երբեք էլ ուշ չէ տնտեսական գործընթացների ակտիվ պետական կարգավորման անցնելը, ընդ որում, եւս մեկ անգամ ընդգծենք՝ չմոռանալով առկա հիմնահարցերի հետ մոնետար մոտեցումների անհարիրության մասին:

ՈՒԿՐԱԻՆԱ

Ղրիմի ընտրությունները ներքին գործ են

ՄՈՍԿՎԱ, 31 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: «Ղրիմի ընտրությունների արդյունքների քաղաքական իմաստավորում մեզ մոտ տեղի է ունենում, բայց ոչ որպես Ռուսաստանի եւ դրա ղեկավարության պաշտոնական դիրքորոշում», ՌԻԱ-ի թղթակցին հայտարարեցին Ռուսաստանի արտգործնախարարությունում: Ինչպես հայտնի է, Ղրիմի Հանրապետության առաջին նախագահ է ընտրվել «Ռուսաստան» դաշինքի ներկայացուցիչ Յուրի Մեշկովը, որը հանդես է գալիս Ղրիմի եւ Ռուսաստանի միավորման օգտին: «Ուրիշ պետության առանձին շրջանում կայացած ընտրությունների մեկնաբանումը Ռուսաստանի արտգործնախարարության խնդիրների մեջ չի մտնում», հայտնեց ԱԳՆ պատասխանատու աշխատողը, խնդրելով չնշել իր անունը: «Ղրիմի ընտրություններն այդ թերակղզու ներքին գործն են», նշեց Մոսկվայում Ուկրաինայի դեսպանության մամլո կցորդ Վադիմ Դոլգանովն ընտրությունների առնչությամբ: Ընդգծելով, որ արտահայտում է Կիեւի պաշտոնական տեսակետը, Դոլգանովը հիշեցրեց, որ Ուկրաինայի եւ Ղրիմի Հանրապետության լիազորությունների սահմանազատման օրենքով վերջինիս նախագահ ունենալու հնարավորություն է ընձեռված: «Բայց երբ Ղրիմի ղեկավարության գործողությունները հակասեն այն օրենքին, որի համաձայն Ղրիմի Հանրապետությունը մտնում է Ուկրաինայի կազմի մեջ, ապա համապատասխան կլինի նաեւ Կիեւի արձագանքը», ասաց նա:

ԽՄԿԿ 30-րդ համագումարը մայիսին

ՄՈՍԿՎԱ, 31 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: ԽՄԿԿ 30-րդ համագումարը տեղի կունենա մայիսի 2-րդ կեսին, ՌԻԱ-ի թղթակցին հայտնեց նորացված ԽՄԿԿ-ի համակարգիչ քարտուղար Սերգեյ Սկվորցովը: Նրա խոսքերով, համագումարի գումարման մասին որոշում է ընդունել օրերս Մոսկվայի մարզում կայացած կուսակցության կենտկոմի պլենումում: Պլենումը կուսակցության բոլոր անդամներին եւ կողմնակիցներին կոչ է արել մասնակցել կենսամակարդակի անկման դեմ ուղղված բողոքի համառուսաստանյան օրվան: Այն կանցկացվի փետրվարի 10-ին միջշրջանային գործադուլային կոմիտեի նախաձեռնությամբ: Պլենումը նաեւ դատապարտել է Մինսկում լիտվացի 2 կոմունիստների ձերբակալությունը եւ պահանջել է նրանց անհապաղ ազատ արձակել:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄԻՆ

Զանգվածային անկարգություններ

ԹԵՀՐԱՆ, 2 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Իրանի հարավ-արեւելքում գտնվող Զախեդան քաղաքում երեքշաբթի տեղի են ունեցել զանգվածային անկարգություններ: Իրանի թերթերն այդ միջադեպերի համար մեղադրում են «արտասահմանյան պետությունների հետ կապված տարրերին», հավանաբար նկատի ունենալով «Իրանի ժողովրդի մոջահեդների կազմակերպությունը», որը պայքար է մղում Իսլամական Հանրապետության վարչակարգի դեմ:

Սպառնում է ազգային անվտանգությանը

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 2 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Եթե Ռուսաստանն այնպիսի քաղաքականություն վարի, որը մեզ ստիպի վերադառնալ «սառը պատերազմի» ժամանակաշրջանին, ապա Միացյալ Նահանգների ազգային անվտանգությանն անդառնալի վնաս կհասցվի, հայտարարել է նախագահի ազգային անվտանգության գծով օգնական Էնթոնի Լեյկը:

CNN հեռուստաընկերությանը տված հարցազրույցի ժամանակ նա նշել է, որ վարչակազմն ուշադրությամբ հետեւում է Ռուսաստանի քաղաքական եւ տնտեսական իրադրության զարգացմանը եւ հայտնում է իր անհանգստությունը:

ՏԱՍԱՌՈՍ

«Ժիրինովսկու խոսքերը կապ չունեն իրական քաղաքականության հետ»

ՄՈՍԿՎԱ, 1 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: Ռուսաստանի լիբերալ-դեմոկրատական կուսակցության ղեկավար Վլադիմիր Ժիրինովսկու խոսքերը ընդհանուր ոչինչ չունեն Ռուսաստանի իրական արտաքին քաղաքականության հետ: ՌԻԱ-ի թղթակցի հետ զրուցելիս հայտարարեց Ռուսաստանի ԱԳՆ բարձրաստիճան ներկայացուցիչներից մեկը: Նրա խոսքերով ԱԳՆ-ն ծանոթ է կուսակցության ղեկավարի բոլոր տարաբնույթ արտաքին քաղաքական հայտարարություններին: Արտգործնախարարությունը զբաղվում է Ռուսաստանի արտաքին քաղաքականության իրականացմամբ, որի հիմնական տարրերը սահմանում են նախագահն ու կառավարությունը, ընդգծեց ռուս դիվանագետը: Ուստի մենք չենք մեկնաբանում Ռուսաստանի քաղաքական գործիչների առանձին արարքներն ու ելույթները, այլապես կվերածվենք բանավիճային ակումբի, ավելացրեց նա:

Ռուսաստանի գերմանացիներն սպասում են պատասխանի

ՄՈՍԿՎԱ, 1 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: «Ռուսաստանի գերմանացիների ինքնակազմակերպման վերաբերյալ դեկտեմբերի վերջերին կառավարությանը մեր հանձնած առաջարկություններն առայժմ մնում են անպատասխան, թեեւ մենք հույս ունեինք պատասխան ստանալ հունվարին», ՌԻԱ-ի թղթակցին ասաց Ռուսաստանի գերմանացիների միջպետական խորհրդի նախագահ Յակոբ Մաուրերը: Նա նշեց, որ ունի միայն Ռուսաստանի ազգությունների ու շրջանային քաղաքականության գործերի նախարարության փորձագետների ոչ պաշտոնական պատասխանը, որից պարզ է դառնում, որ Ռուսաստանի գերմանացիների ինքնակազմակերպման դրույթը պաշտպանություն չի գտնում: Մաուրերի կարծիքով, փորձաքարը Ֆոլկստագի՝ Ռուսաստանի գերմանացիների ժողովրդական խորհրդարանի հարցն է:

Ռուս-չինական սահմանը խստացվել է

ԽԱԲԱՐՈՎՍԿ, 1 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: Վերացվել է ռուս-չինական սահմանի հատման անայցագիր ռեժիմը: Փետրվարի 1-ին Խաբարովսկ-Խարբին ավիաուղերթից եւ Ամուր գետի անցումներից օգտվող գործարարներին եւ մասնավոր անձանց սահմանապահները բաց էին թողնում արդեն միայն այցագրով: Մյուսները ստիպված էին դիմել Չինաստանի տեղական գլխավոր հյուպատոսարան: Այցագրի դիմաց գանձվում է 50-100 ամերիկյան դոլլար: Միաժամանակ Ռուսաստան մուտք գործելու այցագրային կարգ է սահմանվել նաեւ Չինաստանի քաղաքացիների համար:

ՎՐԱՍՏԱՆ

Արձագանքներ Ելցինի այցի առթիվ

ԹԲԻԼԻՍԻ, 1 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: Վրաստանի ազգային ժողովրդավարական կուսակցությունը «դրականորեն է վերաբերվում» Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինի Վրաստան կատարելիք այցին, ՌԻԱ-ի թղթակցին հայտարարեց կուսակցության նախագահ Գեորգի Ճանտուրիան: Նրա խոսքերով, կուսակցությունը դա «համարում է ռուս-վրացական հարաբերությունների կարգավորման հնարավորություն»: Նա ավելացրեց, որ իրենք «կտրականապես դեմ են այն համաձայնություններին, որոնց կարող է հաջորդել Վրաստանի պետականության կորուստը»: Ազգային անկախության ընդդիմադիր կուսակցության նախագահ Իրակլի Ծերեթելին հայտարարեց, որ իր կուսակցությունը բացասաբար է վերաբերվում Վրաստանի նկատմամբ Ռուսաստանի քաղաքականությանը: Կուսակցությունը գտնում է, որ «անկախ Վրաստան է գալիս այն պետության ղեկավարը, որը 1921 թվականից մշտական ագրեսիա է մղել Վրաստանի դեմ»: Ծերեթելին առաջարկում է Ելցինի այցի ժամանակ անցկացնել բողոքի զանգվածային խաղաղ ձեռնարկում: Վրաստանի սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցության ղեկավար Գուրամ Մուխաձեն ՌԻԱ-ի թղթակցին ասաց, որ սոցիալ-դեմոկրատները հանդես են գալիս Ռուսաստանի հետ մերձեցման օգտին: «Գտնում եմ, որ եթե մենք ավելի վաղ մերձենայինք Ռուսաստանի հետ, Վրաստանը չէր հայտնվի նման ողբալի վիճակում», ասաց Մուխաձեն: Ընդհանուր առմամբ «Սվոբոդնայա Գրուզիա» թերթի սոցիոլոգիական ծառայության տվյալների համաձայն, հանրապետության հարցման ենթարկված բնակիչների 51,2 տոկոսը գտնում է, որ Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինի այցից հետո երկու երկրների հարաբերությունները կբարելավվեն: 4,7 տոկոսը կանխագուշակում է դրանց վատացում:

Մյուս կողմից Ռուսաստանի եւ Վրաստանի ռուբլու միասնական տարածքի ստեղծման հարց ներկայումս օրակարգում չկա, Մոսկվայում կայացած մամլո ասուլիսում հայտարարեց Ռուսաստանի նախագահ Վիկտոր Չեռնոմիրդինը: Նրա խոսքերով, Ռուսաստանն ու Վրաստանը դեռ պատրաստ չեն դրան: Դրա հետ մեկտեղ նա գտնում է, որ Վրաստանը պետք է մնա ԱՊՀ պետությունների տնտեսական դաշինքում, սակայն ռուբլու միասնական տարածքի ստեղծման համար հարկավոր է մշակել տնտեսական միասնական մոտեցումներ, օրենքներ, տնտեսագիտական, ֆինանսական քաղաքականություն: Խոսելով առհասարակ ռուբլու գոտու եւ առաջին հերթին Բելառուսի հետ նման գոտու ստեղծման մասին, Չեռնոմիրդինն ուշադրություն դարձրեց այն բանին, որ ռուբլու գոտին պետք է համապատասխանի դրա բոլոր մասնակիցների շահերին: «Այստեղ մենք Ռուսաստանի համար որեւէ վնաս թույլ չենք տա», ընդգծեց նա:

ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ

- Բարձրաճաշակ գովազդներ
- Լավ մշակված եւ գերազանց կազմակերպված գովազդային արշավ

ԱՅՍ ԱՄԵՆԸ

- թերթերում, հեռուստատեսությամբ եւ ռադիոյով
- ՀՀ-ում եւ նրա սահմաններից դուրս
- Մատչելի գներով
- Լոգոների ստեղծում
- Հրավիրատոմսերի, գովազդային բուկլետների ձեւավորում

Այս ամենը, ինչպես նաեւ հյուրընկալ բնդունելություն եւ Ձեր հոգսերը թեթեւացնելու մեծ պատրաստակամություն Դուք կգտնեք ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ լրատվական-վերլուծական կենտրոնի գովազդների բաժնում:

ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ-ի լուրերով աշխարհը ճանաչում է Հայաստանը, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ-ի գովազդով աշխարհը կճանաչի Ձեզ:

ՀՀ, Երեւան, Իսահակյան փ. 28
հեռ.՝ (8852) 524318, 561905, ֆաքս՝ (8852) 524279
տելեքս՝ 243114 NOYAN SU
էլեկտրոնային փոստ՝ nt.yerevan@rex.isnet.com

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **հրատապ**

ՀԱՐՑ, ԱՌԱՋԱՐԿ

Կրկին «Զանգեզուր» ծրագրի մասին

Ի՞նչ է արվում և ո՞վ պիտի պատասխան տա տասնյակ միլիոնները քամուն տալու համար

«Հնչակի» 1993 թ. հուլիսի 23-ի համարում տպագրվեց տնտեսագիտության թեկնածու Ռոբերտ Մակարյանի և ինժեներ-հետախույզ Մարտին Ասլանյանի համահեղինակած հոդվածը Հայաստանի հարավում Մեղրիի և Կապանի շրջաններում ավտոմոբիլային ճանապարհների ցանցի բարելավման, «Հայաստան» հիմնադրամի, ՀՀ ճարտարապետության և քաղաքաշինության պետական կոմիտեի (Ճարտարապետկոմ, նախկին «Պետշին»), նախագծային ինստիտուտների մասին:

Օգոստոսի 4-ի «Երկիր» թերթն արտատպում է «Հնչակի» հոդվածը «Քամուն չտանք մեր սուղ միջոցները» վերնագրով: «Հնչակի», հետագայում «Երկրի» նշված համարներն ուղարկվեցին բոլոր վերադաս պետական մարմիններ, հատկապես ՀՀ նախագահին կից վերահսկողական ծառայություն, Գերագույն խորհրդի հանձնաժողովներ, կառավարություն:

Առաջին արձագանքն ստացվեց ՀՀ Գերագույն խորհրդի աղետի գոտու և բռնագաղթվածների մշտական հանձնաժողովից, որի փորձագետները քննարկել էին հոդվածը դեռևս ձեռագիր վիճակում: Հանձնաժողովի նախագահ Խաչիկ Ստամբոլցյանն առաջարկեց այն շտապ ներկայացնել պետնախարար Վազգեն Սարգսյանին: Ընդունարանում մեզ դիմավորեց պետնախարարի օգնական Շանթ Հարությունյանը: Նա առաջարկեց իրեն հանձնել նյութերը և մի քանի օր հետո գալ պատասխանն իմանալու: Նյութերի «փորձաքննությունը» պետք է կատարեր ինքը պետնախարարի օգնականը, որովհետև բարձր մակարդակներում այդ ոլորտի մասնագետն ինքն է: Օգնականի առաջարկած պայմանավորվածությունը մեզ անլուրջ թվաց, և բնականաբար, չհամաձայնեցինք: Այդպես էլ հանդիպումը չկայացավ: Երկրորդ և վերջին արձագանքը ստացվեց սփյուռքից՝ Մերձավոր Արևելքի երկրներից մեկի հայ համայնքից, որ տագնապ էր հայտնում Հայաստանում պետական, ինչպես նաև հասարակական տարբեր օղակների միջև անբավարար համագործակցության համար, «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի վարչության ոչ ճկուն գործունեության, անհեռատեսության, թերացումների կապակցությամբ: Սփյուռքի մեր եղբայրները զարմացած էին, թե այդ ինչ վրացիներ են ղեկավարում հայաստանյան ճարտարապետական-նախագծային հաստատությունները: Նրանք նկատի ունեին «Հայպետտրանսնախագիծ» ինստիտուտի այժմ նախկին տնօրեն Վլադիմիր Կոնստանտինի Դանդուրովին և «Հայճաննախագիծ» ինստիտուտի ներկայիս տնօրեն Էլարովին: Սփյուռքի մեր հայրենակիցները խնդրել էին հայտնել «անոնց Հայաստան գալիքը պարագաները»: Ի դեպ, տեղին է նշել, որ «Հնչակում» հոդվածի տպագրության օրերին, աշխատանքի վայրում ձերբակալվեցին Վլադիմիր Դանդուրովը և նույն ինստիտուտի գարաժի վարիչ Լյովա Շամիևը: Կարելի է ենթադրել, որ ձերբակալման պատճառը պետական ինստիտուտի պետական միջոցների, հատկապես ավտոմեքենաների, երկրաբանական հորատող մեքենաների, սարքավորումների անօրինական վաճառքն էր: Ընդ որում, Վլադիմիր Դանդուրովը մեկ և կես ամիս բանտի հիվանդանոցում անցկացնելուց հետո (նա 73 տարեկան է), ստորագրությամբ դուրս է գրվում բանտից որպես անկողնային հիվանդ, գալիս տուն, իսկ գարաժի վարիչ Լյովա Շամիևը դեռևս բանտում է:

Ինչևէ: Այժմ Մեղրի-Քաջարան ավտոմոբիլային ճանապարհի բարձրադիր հատվածի 36 կմ երկարությամբ շրջանցիկ ճանապարհի նախագծի, շինարարության և այլ մանրամասների մասին: Հիշեցնենք, որ նախագծումը կատարել է «Հայճաննախագիծ» ինստիտուտը, տնօրեն այժմ Էլարյանը:

Վերոհիշյալ ճանապարհն ունի տեխնիկական երրորդ կարգ, սկսվում է Քաջարանից դեպի Կապան գտնվող մայրուղու չորրորդ կիլոմետրից, անցնում է Փխրուս գյուղի մոտակայքով, Մեղրիի լեռնանցքում հասնում է գոյություն ունեցող ճանապարհի հատման նիշի համեմատ 87 մետր բարձր նիշում, միանում Մեղրի-Քաջարան գործող ճանապարհին Տաշտուն գյուղի մոտ: Ճանապարհն ունի 29 պտույտ: Ճանապարհի շինարարական արժեքն է 27,6 միլիոն ռուբլի (1984 թ. գնացուցակով), որը 1993 թ. ամռան գներով համապատասխանում էր 4,3 միլիարդ ռուբլու: Նախագծի փորձաքննությունը կատարել է «Երևաննախագիծ» ինստիտուտը, ֆինանսավորումը

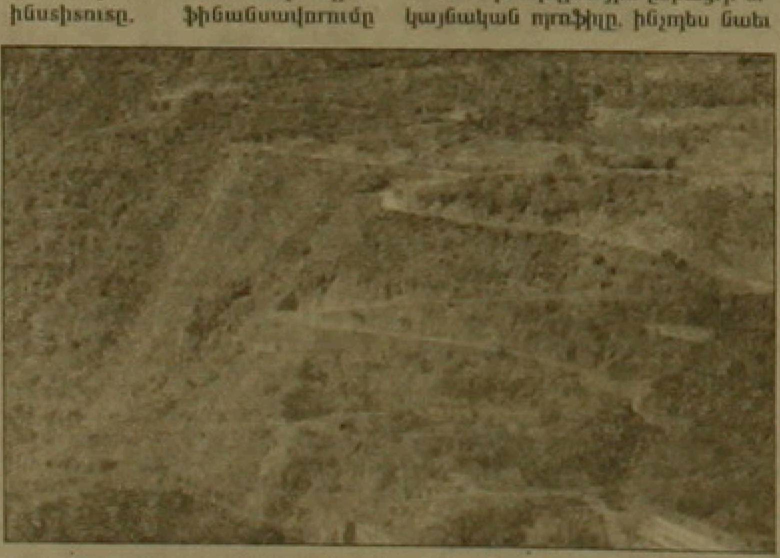

«Հայաստան» համահայկական հիմնադրամը՝ «Զանգեզուր» ծրագրի շրջանակներում: Նշենք նաև, որ նախագծման վրա ծախսվել է 8,5 միլիոն ռուբլի, սկսված շինարարության վրա 20 միլիոն ռուբլի: ՀՀ փոխնախագահ Գագիկ Հարությունյանը հեռուստատեսությամբ հավաստեց, թե վերոհիշյալ ճանապարհի շինարարությունը դադարեցված է, հետևաբար, ֆինանսավորումը կասեցված:

1993 թ. հոկտեմբերի 1-ին, ՀՀ ճարտարապետության և քաղաքաշինության պետական կոմիտեում քննարկվում է վերոհիշյալ նախագիծը: Որոշվում է դադարեցնել սկսած շինարարությունը, կասեցնել ֆինանսավորումը: Որոշվում է նաև ուշադրություն դարձնել «Հայպետտրանսնախագիծ» ինստիտուտի մասնագետ, տնտեսագիտության թեկնածու Ռոբերտ Մակարյանի պնդմանը, ըստ որի գոյություն ունի շրջանցիկ ճանապարհի առավել կարճ, Մեղրիի լեռնանցքում հատելիս գոյություն ունեցող ճանապարհի հատման նիշից համեմատ 100 մ ցածր նիշով անցնող, գոյություն ունեցող 6 պտույտներից 1-ը կրճատող, առավելապես արևելահայաց լանջով անցնող, ընդամենը 11 կմ երկարություն ունեցող ճանապարհի տարբերակ:

Հանձնարարվեց «Հայճաննախագիծ» ինստիտուտի հետախույզներին «Հայպետտրանսնախագիծ» ինստիտուտից Ռոբերտ Մակարյանի և երկու հետախույզ ինժեներների մասնակցությամբ և վկայությամբ առաջարկվող ծրագրով իրականացնել թեոդոլիտային ընթացք: Աշխատանքն իրականացվեց 1993 թ. հոկտեմբերի կեսին: Կարելի է ենթադրել, որ Ճարտարապետկոմը նոր է տեղեկանում փորձաքննություն անցած նախագծի, շինարարության ընթացքի, ֆինանսավորող կազմակերպության և այլ մանրամասների մասին: Զարմանալի չէ, որ այսօր, երբ ընթացքի մեջ է 1994 թվականը, Զանգեզուրի ճանապարհային ցանցի զարգացման ուղղությամբ կատարվող քայլերի մասին ՀՀ պաշտպանության նախարարությունը լրիվ անտեղյակ է: Տեղին էր սփյուռքի մեր հայրենակիցների տագնապը Հայաստանի պատասխանատու կազմակերպությունների միջև համագործակցության բացակայության կապակցությամբ:

1993 թ. դեկտեմբերին պատրաստ էր Ռոբերտ Մակարյանի կողմից մշակված Մեղրի-Քաջարան ավտոմոբիլային ճանապարհի բարձրադիր հատվածի շրջանցիկ ճանապարհի տեխնիկատնտեսական հիմնավորումը, որը բացատրագրի հետ ընդգրկում էր նաև թեոդոլիտային ընթացքի երկայնական պրոֆիլը, ինչպես նաև առաջարկվող 11 կմ երկարությամբ տարբերակի լուսացույց ենթատարբերակները՝ տարբեր երկարության թունելների առաջարկներով: Արդեն բանից տեղյակ Ճարտարապետկոմը սկսեց անհամբերության նշաններ ցուցաբերել: Փորձաքննության բաժնի վարիչ Վլադիմիր Սերգեևիչ Նովիկովը, որը գտնվում էր հիվանդանոցում, խնդրեց հեղինակից իր մոտ բերել փաստաթղթերը ուսումնասիրելու համար: Դա ընկալվեց Զանգեզուրի ճանապարհային ցանցի զարգացման գործընթացում որպես լրջության երաշխիք:

Այժմ, երբ գործն ստանում է համալիր, ամբողջական և վստահություն ներշնչող ընթացք, կարող ենք հետադարձ հայացք գցել կատարվածին:

Երբ մենք հոդվածները ուղարկում էինք ՀՀ նախագահին կից վերահսկողական ծառայություն, հույս ունեինք, որ մտահոգության առաջին ահազանգն այնտեղից կստացվի, քանզի վտանգված էին թեկուզ ոչ պետական միլիոնները, այլ Հայաստանի և սփյուռքահայության կողմից հանգանակված հասարակական միջոցները, որոնք պետք է ծախսվեն ճշգրիտ հաշվարկներով հիմնավորված, համագործակցված գործողություններով: Այո, այսօր այդ խորհրդավոր լռությունը վերածվում է խորհրդանշականի:

Զարմանալի է, որ հիմնադրամի վարչության տնօրեն Մանուել Պետրոսյանի և նրա շինարարության գծով տեղակալ, պարոն Բալասանյանի հետ զրուցելիս վերջիններս կտրականապես հրաժարվեցին արձագանքել հոդվածին, ասելով, որ այն իրենց չի վերաբերում:

Պատահականությամբ, թե նախախնամության զորությամբ, մի օր զրուցեցինք ՀՀ ԳԽ պատգամավոր Ալեքսան Հակոբյանի հետ: Լսելով ողջ պատմությունը, նա առաջարկեց խորհրդակցել արդեն հիշատակված վերահսկողական ծառայության առաջատար մասնագետ, ինժեներ-տեխնոլոգ, նախագծային ինստիտուտներում մեծ փորձ ունեցող Լաուրա Բարսեղյանի հետ:

Լաուրա Բարսեղյանը կես խոսքից հասկացավ: Հոդվածները, նյութերը ուսումնասիրելուց հետո խորհուրդ տվեց հանդիպել ՀՀ նախագահի խորհրդական, գեներալ-լեյտենանտ Գուրգեն Դալիբալթայանի հետ: Հանդիպումը գեներալի հետ փոխշահավետ էր: Տեղանքի քարտեզի վրա ներկայացրինք խնդիրն իր բոլոր բարդություններով:

Գեներալի զայրույթը խիստ էր և տեղին, որովհետև պաշտպանության նախարարությունը անտեղյակ էր այդ ամենից, իսկ 36 կմ երկարությամբ ճանապարհի նախագիծն անվանեց թյուրիմացություն: Մեզ համար էլ օգտակար էին գեներալի տրամաբանական մոտեցումները, հարցադրումները, քանզի նա տարածաշրջանն ընկալում էր որպես ռազմական գործողությունների թատերաբեմ: Այդ հանդիպումից հետո գեներալը պաշտոնական նամակով դիմում է Ճարտարապետկոմի փորձաքննության բաժնի վարիչ Վլադիմիր Նովիկովին, խնդրելով այսուհետ տրանսպորտային ուղիների նախագծեր քննարկելիս անպայման տեղյակ պահել պաշտպանության նախարարությանը: Դրանով կարծես թե պաշտպանության նախարարություն-Ճարտարապետկոմ կապը հաստատվեց: Զարմանալին այն է, որ այդ պարզ տրամաբանությունը պետք է եկներ գեներալի գրչի տակից և դառնար պարտադրող փաստաթուղթ:

Սակայն դեռևս պետական և հասարակական օղակներում չեն գիտակցում, որ տրանսպորտային (ցանկացած տեսակի) ուղիների մշակման, իրականացման փուլերում անհրաժեշտ է տեղյակ պահել նաև բնապահպանական պետական մարմիններին, քանզի ցանկացած տրանսպորտային կապի ստեղծում նաև բնության ձեռքով ստեղծվածի մասնակի ոչնչացում է:

Փաստորեն, ինժեներ Լաուրա Բարսեղյանը և գեներալ Գուրգեն Դալիբալթայանը դարձան այս խնդրում համագործակցության սերմնացաններ, որոնց էլ հայտնում ենք մեր շնորհակալությունը:

Այսօր իրական փաստ է, որ փոշիանալուց փրկվեց 4,3 միլիարդ ռուբլի, չնայած, արդեն մոտավորապես 30 միլիոն ռուբլի փոշիացվել է:

Մեր առաքելությունն այն էր, որ կամա թե ակամա դարձանք ՀՀ նախագահի աշխատակազմի, կառավարության, պաշտպանության նախարարության, Ճարտարապետկոմի և «Հայաստան» հիմնադրամի միջև աշխատանքային կապը պատվաստող կապավորներ, որն, իհարկե, մեր անմիջական պարտականությունը և նպատակը չէր: Այդ ամենն այդքան տանջալից չէր լինի, երբ տեղյակ պահված մարմիններն իրենց պարտականություններում զգաստ և ճշտակատար լինեին, և գուցե 30 միլիոն ռուբլին էլ չփոշիանար:

Վերջերս, Գերագույն խորհրդի պաշտպանության մշտական հանձնաժողովի նախագահ Գևորգ Բաղդասարյանի հետ զրուցելիս զարմացանք, որ նա ևս անտեղյակ է: Պայմանավորվածություն ստեղծվեց հանձնաժողովի նախագահի հետ, հավաքել բոլոր նյութերը, հոդվածները և քննարկել հանձնաժողովի նիստում: Եվ ահա այս տարվա հունվարի 27-ին Գերագույն խորհրդի պաշտպանության և ներքին գործերի մշտական հանձնաժողովում կայացավ Մեղրի-Քաջարան ավտոմոբիլային մայրուղու բարձրադիր հատվածի շրջանցիկ ճանապարհի տարբերակների առաջին քննարկումը: Ներկա էին ժողովրդական պատգամավորներ, ՀՀ նախագահի աշխատակազմի, Ճարտարապետկոմի, «Հայպետտրանսնախագիծ» և «Երևաննախագիծ» պետական ինստիտուտների ներկայացուցիչներ, «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի պատասխանատուներ, փորձագետներ:

Առաջին հանդիպումը կրում էր զուտ ճանաչողական բնույթ: Բացի տեխնիկական հարցերից քննարկվեց կատարված աշխատանքի կազմակերպման անցած գործընթացը, ընդգծվեցին տարբեր օղակների միջև համագործակցության թերացումները: Հանձնարարվեց հեղինակ Ռոբերտ Մակարյանի տնտեսա-տեխնիկական հիմնավորումը ուղարկել կառավարության տարբերակների մասնագիտական փորձաքննության անկախ փորձագետների կողմից: Ի գիտություն ընդունվեց, որ Լեռնաձոր-Փխրուս-Տաշտուն 36 կմ երկարությամբ ճանապարհի դադարեցված շինարարության վրա առ այսօր ծախսվել է 320 միլիոն ռուբլի:

Այսօր, Հայաստանում, փորձաքննության համար ուղղակի մասնագետները քիչ չեն: Այսօր խնդիր է անկախ փորձագետ գտնելը: Առաջին քննարկման կարևորագույն առանձնությունն այն էր, որ ձևավորվեց պատասխանատվության գաղափարը ընդհանրապես և մասնավորապես, որը կճշտվի գալիք քննարկումների ժամանակ:

Սա է համագործակցության գաղափարախոսությունն ու էությունը, որը, ցավոք, մեզանում դեռևս լիարժեք չի գիտակցվում:

ՄԱՐՏԻՆ ԱՍԼԱՆՅԱՆ,
«Հայպետտրանսնախագիծ» ինստիտուտի ավտոմոբիլային ճանապարհների բաժնի ինժեներ-հետախույզ

ԱՐԱՄԱՅԻՍ ԱՍԼԱՆՅԱՆ,
«Երևաննախագիծ» ինստիտուտի ճանապարհների և կամուրջների նախագծման բաժնի ինժեներ-կոնստրուկտոր

Հ. Գ. Վերոհիշյալ տեխնիկա-տնտեսական հիմնավորման հետ կապված մանրամասներ, հարցեր պարզաբանելու անհրաժեշտության դեպքում դիմել Երևանի ճարտարապետա-շինարարական ինստիտուտի Ավտոմոբիլային ճանապարհներ և կամուրջներ ամբիոնի ավագ դասախոս, դոցենտ, տնտեսագիտության թեկնածու Ռոբերտ Մակարյանին, «Հայպետնախագիծ» ինստիտուտի ավտոմոբիլային ճանապարհների բաժնի աշխատակիցներ Արամայիս և Մարտին Ասլանյաններին:

Գիտակցելով արծարծված խնդրի ռազմավարական նշանակությունը, հարգելով գաղտնապահության նորմերը, տեխնիկական բացարձակ տվյալները՝ աղյուսակների տեսքով, չեն ներկայացված:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

Անհրաժեշտ է միջազգային օրենք, առանց որի վաղը կամ մյուս օրը, կամ հետագա տարիներին կյարգենք, որ Եվրոպա աշխարհամասի մի զգալի հատվածի փլուզման դեմ հանդիման մնում է լոկ մի ամուր բեւեռ Եվրահամայնքի բեւեռը, որ անվանում են Եվրոպական միություն եւ որը Մաաստրիխտի պայմանագրով ձեռք է բերել միջոց, որտեղ 340 միլիոն եվրոպացիները կարողանան սահմաններ չունենալ իրենց ապրանքների, անձանց, գաղափարների համար: [...] խարի իրադարձություն, անշուշտ, ամենակարեւորը, որ տեղի էր ունեցել աշխարհամարտերից հետո, թերեւս ամենամեծ իրադարձությունը ֆրանսիական հեղափոխությունից ի վեր: Բայց երբ մենք ներկա գտնվեցինք այս ամենին, իմ կարծիքով, դրանից պետք է երկու դաս առնենք: Ի դեպ, մեր կառուցած համայնքից դուրս ամենուրեք պայքար է տեղի ունենում: Նախեւառաջ դա ստկացումից առաջ գոյություն ունեցած ազգերի, ժամանակի ընթացքում կորսված հայրենիքների զարթոնքն է, բայց [...]

Ահա իմ մի քանի խորհրդածությունները: Միջազգային օրենք է հարկավոր այս ամենը կանոնավորելու համար: Սարաեւոյի նման վիճակ դեռ կտեսնենք գրեթե ամենուրեք, երբ ուժի օրենքը միջազգային կանոն է, երբ ՄԱԿ-ը չի կարողանում լսելի դարձնել իր ձայնը, երբ փոքրաքանակ ազգերն անկարող են հաստատել խաղաղության ու հաշտության օրենքներ: Այդ դեպքում կլինի վիթխարի նահանջ: Եւ ամենքս միասին «Կեցցե ազատությունը» գոչելուց հետո, նրանք, ով-

Անցյալ երեքշաբթի, հունվարի 25-ին, Ֆրանսիայի նախագահ Ֆրանսուա Միտերանը Նանտում ելույթ ունենալիս ի թիվս այլոց միջազգային կյանքի վերաբերյալ այնպիսի մտքեր արծարծեց, որոնք մեր կարծիքով, կհետաքրքրեն նաեւ ընթերցողներին: Խոսքը Եվրոպան պատած տագնապի մասին է, որպես հետեւանք կոմունիստական կայսրության փլուզման:

ՖՐԱՆՍԻԱ

Եվրոպան խաղաղեցնելու համար հարկավոր են միջազգային օրենքներ

Նախագահ Ֆրանսուա Միտերանը նախազգուշացնում է

Բայց այս աշխարհից դուրս սահմանները գոյություն ունեն: Դրանք Եվրոպան բաժանում են երկու մասի, գործունեության դաշտից դուրս թողնելով մեր 150-200 միլիոն եվրոպացի եղբայրներին: Իսկ այնտեղ տեղի են ունում պայթյուն, մասնատում: Հիշեցնեմ, որ դարասկզբից ի վեր ականատես ենք եղել վեց կայսրությունների փլուզման, որոնք տիրում էին Եվրոպային. Օսմանյան կայսրություն, Ավստրո-Հունգարական կայսրություն, գերմանական երկու կայսրություններ, ռուսական երկու կայսրություններ, որոնցից երկրորդը փլուզվեց ինքնաբերաբար, առանց փոթորիկների, առանց ցնցման, ուզում եմ ասել առանց պատերազմի կամ հեղափոխության, առանց հեղաշրջման, եւ ոչինչ չմնաց այն անծայրածիր կայսրությունից, որը հետք է թողել մեր երիտասարդության վրա, եղել սառը պատերազմի մասնակիցը, այն մյուս դաշինքը, որը մեզ այնքան սարսափելի էր թվում թե իր վիթխարիությամբ, թե տնտեսությամբ, թե քաղաքականությամբ եւ թե կյանքով:

Մի քանի շաբաթվա ընթացքում այդ ամենը փլուզվեց: Ես դրանից ուրախացա ինչպես, անկասկած, նաեւ դուք: Ռուսիայի՞ հարաբերական ազատության համար, որոնցից վիր-

նաեւ ազգերի զարթոնքը, ամենուրեք ինքնության պահպանելու ցանկությունը, կարիքը եւ հավակնությունը: Կունենա՞նք արդյոք 150 պետություն-

ներ դրան սպասել են կես դար կամ երեք քառորդ դար, ովքեր տառապել են համակենտրոնացման ճամբարներում, ականատես եղել ցավից ու

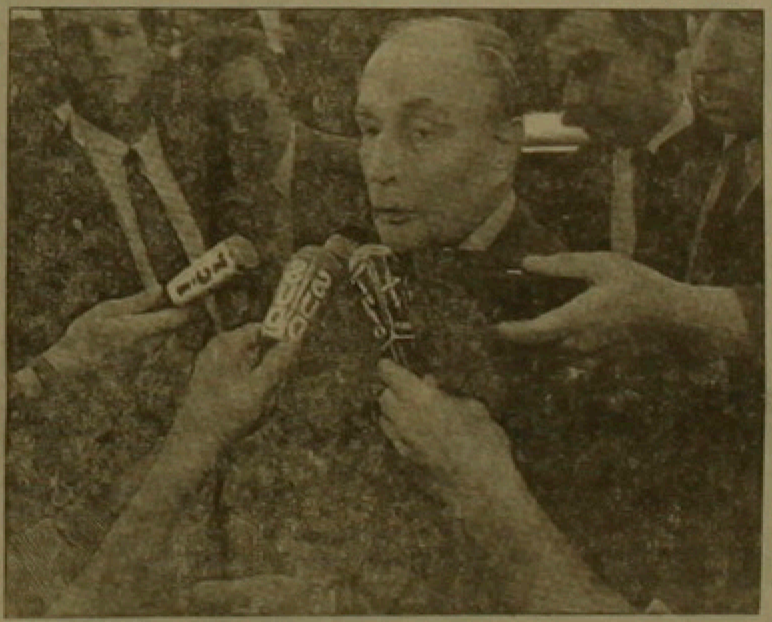

ճից բաղկացած Եվրոպա կամ 40 նոր պետություններ, որ պատմությունը երբեք չի ճանաչել եւ որոնք ստեղծվում են պատրաստելու 20-րդ դարավերջի քաոսային վիճակից:

խոշտանգումներից յուրայինների մահվանը, այդ մարդիկ եւ նրանց երեխաները կհեռանան ազատությունից եւ կդադարեն դրան հավատալ:

ԿՈՒԲԱ

Կաստրոյի 3 ազգականներ Ֆլորիդայում

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 29 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Ֆիդել Կաստրոյի եւս 3 մերձավոր ազգականներ գաղտնի հեռացել են Կուբայից, որտեղից հասնեն Միացյալ Նահանգներ: Այս անգամ, ի տարբերություն Կուբայի ղեկավարի դուստր Ալինա Ֆերնանդես Ռեւուելտայի, որն օգտվել էր ինքնաթիռից, նրանք ընտրել են կուբացիների համար առավել սովորական ուղի. լաստով փորձել են անցնել Ֆլորիդայի նեղուցը: Ինչպես հաղորդեց ԱՄՆ ափային պահպանությունը, պարեկանավը Ֆլորիդայի նավահանգստային Քի Ուեսթ քաղաքից 53 կմ հեռու ծովից ազատել է 9 կուբացիների: Նրանց մեջ են եղել Ֆիդել Կաստրոյի քեռորդիները՝ 39-ամյա Պեդրո Ռոսը եւ 35-ամյա Մարտին Ռոսը, ինչպես նաեւ նրանց երկամյա զարմիկ Էսպել Լոպես Ռոսը:

«Հենց որ ես տեսա Ռոս ազգանունը,— «Նյու Յորք պոստ» թերթին տված հարցազրույցում պատմեց Սոլ Այլենի կոչում գաղթականների օգնության կենտրոնի աշխատակից Հելսոր Ֆերնանդեսը,— ես անմիջապես մտածեցի, որ նրանք որեւէ ձեւով կապված են Ֆիդել Կաստրոյի հետ, քանի որ նրա մոր օրիորդական ազգանունը Ռոս է: Իսկ երբ նայեցի Պեդրոյին, ինձ նույնիսկ թվաց, թե դա ինքը Ֆիդելն է: Նրանք անչափ նման են իրար»:

Արդեն Մայամիում Պեդրո Ռոսը լրագրողներին հայտարարեց. «Ես կփորձեմ այստեղ հասցնել Կուբայում ապրածս բոլոր տարիները, որոնք ես կորած եմ համարում... Ես գիտեմ, որ երջանիկ կլինեմ ազատ Ամերիկայում: Կուբայում մեր կյանքն իզուր է անցնում»:

Անցյալ տարի ԱՄՆ-ում քաղաքական ապաստան էր ստացել Ֆիդել Կաստրոյի 37-ամյա դուստր Ալինա Ֆերնանդես Ռեւուելտան: Նա անլեգալ կարգով Կուբայից հեռացել էր դեկտեմբերի 19-ին, կեղծ անձնագրով թռչելով Մադրիդ: Կուբայի անվտանգության մարմիններին մոլորեցնելու նպատակով նա ստիպ-

ված էր եղել փոխել արտաքինը, օգտագործելով կեղծամ եւ շպար: Դեկտեմբերի 23-ին Ա. Ֆերնանդես Ռեւուելտան Ջորջիայի նահանգի Կոլումբուս քաղաքում մամլո ասուլիսում հայտարարեց, թե Ֆիդել Կաստրոյին երբեք չի համարել իր հայրը: Ճիշտ է, հայր Կաստրոն նույնպես Ալինա Ֆերնանդեսին դուստր չի համարել: Սակայն Կաստրոյի հետ մեկտեղ հեղափոխական պայքարին մասնակցած Նատի Ռեւուելտան պնդում է, թե Ալինան իրենց երեխան է, որը ծնվել է 1959 թ. հունվարին Կուբայում հեղափոխության հաղթանակից առաջ: ■

ՇՐՋԱՆ

Իսրայել-Թուրքիա հարաբերությունները առավել բարելավվում են

ԱՆԿԱՐԱ, 31 ՀՈՒՆՎԱՐ, AGBU-AIS: «Չիկագո սան-թայմզ» թերթի աշխատակից Ջեյ Բուշինսկին նույն թերթի 28 հունվարի համարում գրում է Մերձավոր Արեւելքում փոխված քաղաքական կլիմայի մասին: Հազիվ 3 տարի առաջ, գրում է նա, թուրքերը, որոնք 98 տոկոսով մուսուլմաններ են, համաարաբական ճնշման տակ ճկվեցին եւ ջնջեցին Երշանի ջրային ռեսուրսների հարցին նվիրված խորհրդաժողովը պարզապես այն պատճառով, որ դրան մասնակցում էր նաեւ Իսրայելը: Այն ժամանակ Թուրքիայի նախագահը Թուրգութ Օզալն էր, աշխարհիկ եւ գործնապաշտ քաղաքական գործիչը: Ծոցի պատերազմը, Խորհրդային Միության փլուզումը եւ արաբ-իսրայելական խաղաղության գործընթացն այժմ շատ բան են փոխել քաղաքական ըմբռնումներում: Թուրքիան, որը Քուվեյթը ներխուժած Իրաքի նախագահ Սադդամ Հուսեյնի դեմ նախագահ Բուշի կազմած զինվորական կոալիցիայի կարեւոր անդամներից էր, ակնհայտորեն իրեն ազատ է զգում Իսրայելի հետ բաց հարաբերություններ վարելու գործում:

Այդ բանը բացահայտ դարձավ վերջերս Անկարայում Իսրայելի նախագահ Էզեր Վայցմանին ցույց տված ձոխ ընդունելության եւ բարի կամքի արտահայտությունների ընթացքում: Վայցմանի Անկարա այցը նշանավորվեց թուրք-իսրայելական հարաբերություններում արձանագրված դարձակետով: Իսրայելի պետության գլխավորին ուղեկցում էր Իսրայելի մեծագույն ֆիրմաները ներկայացնող բիզնեսմենների մի մեծ խումբ: Նրանցից մեկը, Շլոմո Գոֆմանը, որն ատենապետն է Afrika Israel Investments Ltd.-ի, հեռուստատեսությամբ խոսեց հետագա համատեղ ձեռնարկումների մասին, ինչպես Երիխովում հյուրանոցային մի համալիր կառուցելու ծրագիրը: Բացահայտումներ կատարվեցին ամերիկյան F-16 գրոհային ինքնաթիռների վրա տեղադրվող իսրայելական կոմպոնենտների մասին: Այդ ինքնաթիռներից հավաքվում է նաեւ Թուրքիայում եւ վերջինս դրանցից պատրաստվում է վաճառել եգիպտական բանակին: Թուրքիան նկատվում է նաեւ բանալին դեպի նախկին խորհրդային կենտրոնաասիական հանրապետություններ, ինչպես Ադրբեջան եւ Ուզբեկստան, որոնք Իսրայելի արդյունաբերողների եւ գյուղատնտեսների կողմից համարվում են իսկական շուկաներ: Թուրքերի բարեկամական հավանությամբ իսրայելական մասնագետներն արդեն լրջորեն զբաղվում են այդ եւ նախկին խորհրդային հանրապետություններում տեղական տելեկոմունիկացիաների վերակառուցման, փորձնական ագարակների հաստատման, ոռոգման սիստեմների արդիականացման եւ օգտակար այլ աշխատանքներով:

Թուրք պատասխանատուները, տեղեկությունների համաձայն, Վայցմանին իրենց հույսն են հայտնել, թե Իսրայելը կօգնի իրենց՝ քուրդ անջատողականներին դիմակայելու հարցում: Երկկողմանի հարաբերությունների մակարդակի վրա այն փաստը, որ Թուրքիայի վարչապետ Թանսու Չիլլերը խոստացավ փոխադարձ այցելություն տալ Իսրայելին եւ այն հայտարարությունը, թե ինքը մի քիչ գիտի խոսել իդիշ լեզվով, բայց ոչ եբրայերեն, մատնացույց է անում թուրք-իսրայելական հետագա բաց հարաբերությունների զարգացման հնարավորությունը: ■

Թուրքական լիրայի փոխարժեքի անկումը շարունակվում է

Թուրքական լիրայի փոխարժեքի անկումը շարունակվում է, չնայած կառավարության դրությունը կայունացնելու ջանքերին: Թուրքիայի կենտրոնական բանկը հինգշաբթի օրը 13,6 տոկոսով դեւալվացիայի է ենթարկել ազգային վալյուտան, ինչը խուճապ է առաջացրել ներքին շուկայում եւ սպառողների մեջ:

Միայն երեկ դոլլարի նկատմամբ թուրքական լիրայի ազատ փոխարժեքը իջել է 500 կետով եւ Անկարայում հասել է 18000-ի: Տեղացի որոշ մեկնաբաններ խոսում են կառավարության ֆինանսական քաղաքականության կործանման եւ վարչապետ Թանսու Չիլլերի սնանկության մասին:

Տեղական վալյուտայի դեւալվացիայի առնչությամբ սպասվում է գների շեշտակի աճ եւ թուրքական հասարակության ցածր վճարվող եւ միջին խավի դրության կտրուկ վատթարացում: Կառավարական կոալիցիայի մեջ մտնող «Ճշմարիտ ուղի» սոցիալ-ժողովրդավարական կուսակցության ժողովրդայնությունը նույնպես անկում է ապրում: Հասարակական կարծիքի հարցումների համաձայն, Թուրքիայում համընդհանուր մունիցիպալ ընտրություններից առաջ, որոնք տեղի կունենան այս տարվա մարտի վերջին, առաջնություն է գրավում «Հայրենիքի կուսակցություն» հիմնական ընդդիմադիր կուսակցությունը, նրան հետեւում է «Բարօրության կուսակցություն» կղերական կուսակցությունը: «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցությունը գրավում է միայն երրորդ տեղը, իսկ սոցիալ-ժողովրդավարական ժողովրդական կուսակցությունը՝ 4-րդ տեղը: Թուրքիայի գործարար շրջանների ներկայացուցիչները նշում են, որ իրենք նախատեսում են գործերի այդպիսի ընթացքը եւ կոչ են անում պատրաստ լինել թուրքական լիրայի նոր դեւալվացիաների: ■

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՎԻԱՈՒՂԻՆԵՐ ԱՎԻԱԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հայտնում է, որ Մոսկվա-Երեւան 909 եւ 895 չվերթների տոմսերի վաճառքը 1.02.94-ից կատարվելու է Մոսկվայի տրանսգործակալության (1905 թ. մետրո) շենքում:

airtours

·ՏԻԳՐԱՆՅԱՆ ԵՎ ԴԱՐՈՆՅԱՆ

Փետրվարի 7-ին եւ ամեն երեքշաբթի «ԷՅՐ ՏՈՒՐՍ» ֆիրման կազմակերպում է ուղիղ ավիաչվերթներ ԵՐԵՎԱՆ-ԿՐԱԿՈՎ (Լեհաստան):

Հյուրանոց, նախաճաշ, տրանսպորտային սպասարկում ԿՐԱԿՈՎՈՒՄ:

Ցանկացողների համար ֆիրման կազմակերպում է 3-օրյա եւ մեկ շաբաթյա ուղեւորություն (ավտոբուսով) Կրակովից Բրատիսլավա (Սլովակիա)

ՀԱՍՑԵՆ՝ ՊՈՒՇԿԻՆԻ 43, ՀԵՌ. 53.05.11, 53.39.22:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

– Կուզենայի, որ մի քանի բառով բնորոշեիր հայ աբստրակտը:

– Հենց այդ նպատակով էլ կազմակերպվում է ցուցահանդեսը՝ բնորոշման, ուսումնասիրման, վերլուծության կարիք կա:

– Այսինքն, աբստրակտ նկարիչներն իրենց արվեստի բնորոշման կարիքն ունեն:

– Բանը նկարիչների կարիք ունենալ-չունենալը չէ: Դա անհրաժեշտ մից առաջանալ տարբեր տեղերում:

– Ինչո՞ւ այդ դեպքում Հայաստանում այս արվեստը հետեւորդներ ունեցավ անհամեմատ ավելի ուշ, քան ասենք, Ռուսաստանում, որը կարելի է համաշխարհային աբստրակտի խորհրդատու համարել:

– Սոցռեալիզմ գոյություն ունի ի վերջո, «մոդեռնը համարվում էր բուրժուական, անկումային արվեստ, որը շեղում էր սոցիալիստական խնդիրներից: Իբր բուրժուական աշ-

– Միջնադարում շփումներն այնքան մեծ չէին...

– Ի վերջո, եկանք այն մտքին, որ շփումները չեն բացառվում:

– Ինչո՞ւ: Ամեն ինչ միավորվում է. կարո՞ղ ենք ասել, թե այսօրվա գրականությունը շփման եզրեր չի ունեցել այլ գրականությունների հետ:

– Գրականության հարցը մի քիչ այլ է, ինչ լեզվով ստեղծվեց գրական երկը, այն մշակույթին էլ պատկանում է: Իմ հարցը մի քիչ

Հոդվածագրությունը Գրիգոր Խաչատրյանինն է՝ արված 1991 թ. կոնցեպտուալ գործերից մեկում: Ծնվել է 1952 թ. նոյեմբերի 7-ին, երբ ամբողջ աշխարհի «հեղափոխ մարդկությունը», որպես Հոկտեմբերյան հեղափոխության տարեդարձի օր, իսկ առաջադեմ մարդկությունը, որպես Գրիգոր Խաչատրյանի ծննդյան օր, մեծ տոնախմբության մեջ էր»: Ավարտել է Երեւանի մանկավարժական ինստիտուտի նկարչական ֆակուլտետը: 1988-ին դարձել է ԽՍՀՄ Նկարիչների միության անդամ: «Գարուն» ամսագրի գեղարվեստական խմբագիրն է: Չորսցի ծառահիքը հայ աբստրակտ նկարչության առաջին ցուցահանդեսի կազմակերպողն է, որի շուրջ խոսակցությունները ընթանում են արդեն մեկ տարի:

«Պահպանվում է պետության կողմից»

տություն է, որ մինչեւ հիմա չի արվել: Մեզ ոչ թե գնահատականներ են հարկավոր, այլ լուրջ վերլուծություն:

– Ստեղծագործական առումով ո՞րն է քաղ կփոխվի՞:

– Չգիտեմ ... Այս ուղղությունը կիսանկյեզդ, կիսալուրջ դերի մեջ է:

– Ինչպե՞ս: Աբստրակտ գործեր համենայն դեպս, ցուցադրվել են ամենատարբեր ցուցահանդեսներում:

– Ամեն դեպքում, որոշակի վերաբերմունք կա արվեստաբանների, արվեստասերների մի մասի կողմից: Կարծեմ վերջերս պաշտոնաթերթ արվեստաբանների ու նկարիչների հանդիպմանը լսեցիր Շահեն Խաչատրյանի կարծիքը, Գրիգոր Խանջյանի վերջին ձեւակերպմանն էլ ծանոթ ես...

– Երբեւէ հալածվե՞լ են աբստրակտ նկարիչները Հայաստանում:

– Հալածվել են անուշադրության մատնվելով, որը քարի կամքի ցուցաբերում էր դիտվում:

– Բայց դու Նկարիչների միության անդամ դարձար:

– Իհարկե: Պլակատի միջոցով:

– Դառնալով Նկարիչների միության անդամ, ի՞նչն էր փոխվում նկարչի կյանքում:

– Միության անդամ լինելը գոյատեւելու պայմաններից մեկն էր:

– Այդ դեպքում, ինչպես էր շարունակում գոյատեւել այդ ուղղությունը:

– Նկարչի համոզմունքների հաշվին, որոնց հավասարիմ մնալը զրկում էր թե կարգավիճակից, թե բարեկեցիկ կյանք ունենալու հնարավորությունից:

– Եղա՞ն նկարիչներ, որոնք հենց այդ պատճառով թողեցին աբստրակտը:

– Ոչ: Այդ դեպքում նրանք նկարիչ չէին լինի: Նկարիչը նման բանկի հետ գործ չունի՝ իր անելիքն է անում:

– Ինչո՞ւ իրեն անցար աբստրակտի, համենայն դեպս, դիպլոմային աշխատանքդ ակադեմիական ոճով է արված:

– Այդ ոճով դիպլոմ չէի ստանա: Իսկ դրան անցնելը որեւէ որոշման հետ կապված չէ: Գոյություն ունի ռեալ իրականություն, որն աչքը տեսնում է, եւ այդ իրականությունից դուրս գոյություն ունի մի այլ իրականություն, որն աբստրակտ նկարչի համար ավելի ռեալ է, քան աչքով տեսանելին կամ ձեռքով շոշափելին:

– Դրանում հաստատված ուղղությունները դեր չունեցա՞ն:

– Արտաքին ազդեցությունները էական չեն, դա աշխատելու ընթացքում է գալիս:

– Կարծիք կա, որ աբստրակտը դրսից եկած արվեստ է:

– Միայն կարծիք է: Նկարչական մտածողության, զգացողության զարգացում է եւ վերջ: Երբ մեկը Հայաստանում է ապրում, չի բացառվում նաեւ, որ աշխարհի տարբեր կողմերում ապրողների հետ կապված չէ: Արվեստի լեզուն միջազգային է. նույն արվեստը կարող է եւ միանգա-

խարհում դասակարգային պայքարն այնքան սուր է դրված, որ արվեստագետներն իրենց փրկությունը գտնում են անիրական ոլորտներում:

– Այսինքն, եթե սոցռեալիզմը չլիներ, մոդեռնը մեծ զարգացում պիտի ունենար Հայաստանում:

– Այսինքն, արվեստն իր բոլոր ուղղություններով ազատ կզարգանար, կուսակցականության կզոր չէր լինի: Նման անտարբեր գնահատա-

կանների էլ չէր արժանա:

– Բայց զարգանալու հնարավորություն չէ՞ր կար:

– Կար, բայց թող ամոթալից չհնչի, կրկնում եմ, ուղղության ներկայացուցիչների սխրանքի հաշվին: Այդպես էին նկարում Վիգեն Թադեւոսյանը, Սեյրան Խաթլամաջյանը աբստրակտում եւ մյուսները, այնքանով, որքանով, այսինքն, համենայն դեպս, ոչ սոցռեալիզմի մեջ, ոչ սոցռեալիստական, բայց ֆիգուրատիվի մեջ: Առաջադիմություն էր Երեւանում ժամանակակից արվեստի թանգարանի հիմնադրումը Հենրիկ Իգիթյանի կողմից (ԽՍՀՄ-ում առաջինը եւ երկար ժամանակ միակը):

– Աբստրակտի հայ քննադատներն ասում են, որ արվեստի այդ տեսակն ազգայինի հող չունի:

– Դու ասում ես՝ ասում են: Երբ ասողները բնորոշեն, թե որն է ազգայինը կերպարվեստում, ես կասեմ, թե այդ դեպքում աբստրակտն ազգային է կամ հակառակը: Մի բան կասեմ, ոչ մի նորմալ նկարիչ նման բաների մասին չի մտածում: Դա տեսաբանների՝ իրենց համար ստեղծած հասկացությունն է: Օրինակ, Վասիլի Կանդինսկին, Կազիմիր Մալեւիչը, Մարկ Շագալը հրեաներ էին, որոնք 20-րդ դարի սկզբին ստեղծեցին ռուսական ավանգարդը: Կամ Այվազովսկին, որն արվեստի պատմության մեջ որպես ռուսական կերպարվեստի ներկայացուցիչ: Օրինակներ շատ կան: Ինչպես կարող է նկարիչն ապրել մի միջավայրում եւ ստեղծել մի այլ միջավայրի նկարչություն:

– Իսկ կա՞ մի գիծ, մի մոտեցում, որով կարող ես արվեստի գործը բնորոշել որպես տվյալ երկրի արվեստագետի ստեղծագործություն, օրինակ, ինչպես հայ միջնադարյան մանրանկարներն էին:

այլ էր.

– Թողնենք շփումների հարցը: Պիկասոն ասում էր, նկարիչն ինչպես էլ նկարի, մեկ է՝ իրենն է նկարելու, ընկալ ուրիշի գործը կրկնօրինակի: Վելասկեսի նկարներից շատ ունի, որ միայն իրենն է: Իսկ կուբիզմի քննադատներին, որոնք ժխտում էին դրա գոյությունը, ասում էր, թե իր գերմաներեն չիմանալը չի նշանակում, որ գերմաներենն ընդհանրապես գոյություն չունի:

– Ի վերջո, որո՞նք են Հայաստանում ստեղծված աբստրակտ նկարչության բնորոշ գծերը:

– Այս ցուցահանդեսի նպատակն էլ այդ է՝ պետք է ի մի բերել: Դա կլինի ցուցահանդես ամենախոսական իմաստով, զուր չէ, որ մշակույթի նախարարությունն այդքան եւ կար է նախապատրաստվում, կատալոգ կազմում:

ՄՈՍՏՖԻԼՄ

Էկրան

«Մոսկվա» կինոթատրոնն առաջարկում է «109-ը գնում է առանց կանգառի» ճանրենական գեղարվեստական կինոնկարը:

ՀԱՅՏԱԾ

Քարերը ժողովելու ժամանակը

Յուրաքանչյուր ժողովրդի մշակույթի մասին դատում են առաջին հերթին նրա ներկայացուցիչ հասարակության ընդհանուր մշակութային պատկերով: Մշակույթի օջախներն ու այն կերտող մրնոլորտը կենտրոնացած են քաղաքներում, եւ կրողներն անմիջապես քաղաքաբնակներն են: Մենք ամենուր հպարտանում ենք մեր անցյալով, մեր հոգեւոր ու աշխարհիկ գրականությամբ, ճարտարապետական աշխարհահռչակ կոթողներով, հինավուրց քաղաքներով, մագաղաթյա գրերով ու մանրանկարներով: Անցյալից կառչելն ու նրան անդրադառնալն, ի վերջո, տխուր իրողություն է, որ ըներճախոս պատմում է ներկայի սնանկությունը: Իսկ ե՞րբ պետք է հպարտանանք ինքներս մեզնով (երբ խոսք այդ հարուստ մշակույթի կրողներն ենք): Ամեն մի անհատի ներքին կուլտուրայով ու կրթվածությամբ է որոշվում ժողովրդի, ազգի նկարագիրը: Փորձում ենք աշխարհի աչքը զարմացնել մեր հնությամբ, մեր ոգեղեն մտքի թռիչքով, սակայն անտեսել ենք քաղաքավարության ամենատարրական ցուցադրումները՝ «բարեւը», «շնորհակալությունը», «ներեցեքը»: Իսկ քաղաքավարի ժպիտն խոսքը հեռացել է հայ մարդու դիմագծերից: Նման բացերը չեն արդարացվում արտաքին կյանքի տխուր պատկերով կամ տնտեսության անկմամբ, կենցաղի դժվարությամբ: Ավելի շուտ հետադարձ շղթան է: Հասարակության հոգեկան մակարդակի նվազումը, բարեկիրթ ու լայնախոհ դաստիարակության անհետացումը չկայացող պետականության հիմնական գործոնն են: Ն. Դ.

ՀՈԲԵԼՅԱՆ

Գրական Մոսկվան նշեց Պարույր Սեւակի 70 ամյակը

ՄՈՍԿՎԱ, 1 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստանի Դաշնության մայրաքաղաքի գրական հասարակայնությունը հանդիսավորությամբ նշեց հայ նշանավոր բանաստեղծ, գիտնական, հասարակական գործիչ եւ քաղաքացի Պարույր Սեւակի ծննդյան 70-ամյակը: Հոբելյանը կազմակերպել էին Արտասահմանյան երկրների հետ բարեկամության տունը, Մոսկվայի Գրողների միությունը, Ռուսաստան-Հայաստան ընկերությունը, Մոսկվայում Հայաստանի Հանրապետության մշակութային կենտրոնը եւ մայրաքաղաքի Հայ ուսանողների ասոցիացիան:

Մոսկվայի Գրողների միության վարչության քարտուղար, բանաստեղծական գիտությունների թեկնածու Ալբերտ Օհանջանը, որ նախագահում էր այդ երեկոյթում, տվեց բանաստեղծի ստեղծագործության ծավալուն վերլուծական գնահատականը: Պարույր Սեւակի մասին խոսեր պատմեցին, նրա ստեղծագործությունների թարգմանությունների վրա կատարած իրենց աշխատանքի մասին խոսեցին Յունա Մորիցը, Գենադի Այգին, Վլադիմիր Միկուշեւիչը:

ԱՍՈՒՅԹՆԵՐ

«Մարդուս եմ զգում, երբ խոսք կոչում են Աստծու տիկին»: Նայիրա Եղիշեն:

«Թող օգնություն տան Աֆրիկային»: Վլադիմիր Ժիրինովսկի, պատասխանելով այն հարցին, թե արդյո՞ք Ռուսաստանը կարիք ունի ԱՄՆ-ի օգնության:

«Հաճախ ենք գանգատվեր լռում: Իմ գործընկերներից մեկն ասում էր, թե Իսրայելը մնացած մարդիկների պետք չունի, այլ կենդանի մարմինների, որպեսզի կարողանան երկիրը», հայտարարեց Լոսարի Զայ Քարզեն, ի տես տարեկան հարյուրավոր երեխաների, որոնց պետք կը արտասահմանից Իսրայել է տարվում բացվելու համար, համաշխարհային իրենց կյանքի:

ՀՈՍՍ

Վատիկանի նոր դրոշմանիշերը եւ հոբելյանական մետաղադրամները

Վատիկանի «Սիքստինյան կապելլայի» Միքելանջելոյի որմնանկարների վերականգնման աշխատանքները նշանավորել է դրոշմանիշերի նոր շարքի թողարկման, որը 1994 թ. հունվարի 1-ից կհրապարակվի Վատիկանի Մայր աթոռը:

12 տարի առաջ սկսված վերականգնման աշխատանքները կատարվեցին ամբողջ հայացքների առջեւ իր ողջ գեղեցկությամբ կանգնեցին Վերածննդի մեծ վարպետի անմահ ստեղծագործությունը: Ուստի պատահական չէ, որ Վատիկանի դրոշմանիշերի շարքը կոչվում է «գույնի հաղթանակը»:

Այլ իրադարձությունների շարքում, որոնք այս տարի նշվում են դրոշմանիշերի թողարկումով, Վատիկանի մամլո ծառայությունը նշում է աֆրիկյան եպիսկոպոսների առաջին սինոդը, ընտանիքի միջազգային տարին եւ 1993 թվականին Հռոմի պապի արտասահմանյան ուղեւորությունները: Իր առաջին դրոշմանիշերը Վատիկանը թողարկել է 1929 թվականին իտալական պետության հետ Լատերանյան համաձայնությունների ստորագրման կապակցությամբ: Մեկ դրոշմանիշի միջին տպաքանակը հասնում է մոտ մեկ միլիոնի: Միայն մի անգամ Մայր աթոռի փոստային գերատեսչությունը «չափն անցկացրեց»՝ շուկա նետելով 7,5 միլիոն թվով դրոշմանիշերի շարքը, որը նվիրված էր 1965 թվականին Պողոս VI պապին ՄԱԿ: Այն ժամանակ նույնիսկ ստիպված էին տպաքանակի մի մասը ոչնչացնել խուսափելու համար արժեզրկումից: Վատիկանի դրոշմանիշերը տպագրվում են իտալական պետության պոլիգրաֆիկ ինստիտուտի տպարանում: Հիշատակման արժանի է այն փաստը, որ մի քանի տարի առաջ Վատիկանը թողարկեց դրոշմանիշերի մի շարք, որը նվիրված էր Ներսես Շնորհալու 800-ամյակին:

Վատիկանին ոչ պակաս եկամուտ են բերում մետաղադրամները, որոնք պատրաստվում են իտալական դրամահատարաններում: Այս տարի կթողարկվեն Հովհաննես Պողոս II-ի գահակալման 15-ամյակին նվիրված հոբելյանական մետաղադրամներ եւ մի քանի այլ հոբելյանական մետաղադրամներ: Նոր մետաղադրամների ընդհանուր գումարը, որպես կանոն, չի գերազանցում 100 միլիոն իտալական լիրը:

ՂԱՐԱԲԱՂ

Սերունդների համար

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ: Ղարաբաղի ժողստեղծագործության մշակութային-լուսավորչական աշխատանքներով զբաղվող գիտահետազոտական կենտրոնն անդրադարձել է երկրամասի ազգագրական երգերի ու պարերի հավաքմանը: «Գոյություն ունի այն կարծիքը, որ բանահյուսությունից զատ դարաբաղյան երկիրը ժուժկալ է ժողովրդական երգերի ու պարերի մեջ, ասում է կենտրոնի տնօրեն Ժաննա Այվազյանը: Սակայն, նման համոզմունքը չի համապատասխանում իրականությանը, այլ բացատրվում է նրանով, որ մինչ այժմ փաստորեն ազգագրական երաժշտությունը դուրս է մնացել հետազոտողների ուշադրությունից: Մինչդեռ, այսօր էլ ավագ սերնդի ներկայացուցիչները կարող են երգել Ղարաբաղի ինքնատիպ մեղեդիները ժամանակին կամ իրենց տատերից ու պապերից: Եւ մեր նպատակն է ի հայտ բերել ղարաբաղցիների ստեղծած բոլոր արժեքներն ու պահպանել հետագա սերունդների համար»: Վերջում տնօրենը հույս հայտնեց, որ այս գործում կունենա ոչ միայն Հայաստանի, այլեւ սփյուռքի մասնագետների աջակցությունը:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Լեւոն Տէր-Պետրոսյանի ուղերձը Սամարանչին

Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը պատասխան ուղերձ է հղել Միջազգային օլիմպիական կոմիտեի նախագահ Խուան Անտոնիո Սամարանչին, որում արտահայտել է ՄՕԿ-ի նախաձեռնությամբ Միացյալ Ազգերի կազմակերպության Գլխավոր ասամբլեայի 48-րդ նստաշրջանի 1993 թ. հոկտեմբերի 25-ի բանաձեւի համաձայն հռչակված ս. թ. փետրվարի 5-ից մարտի 6-ն օլիմպիական զինադադարին սատար լինելու իր եւ իր ժողովրդի հաստատակամությունը: Ուղերձում ասվում է նաեւ, որ Հայաստանի Հանրապետությունը եւ Լեռնային Ղարաբաղն ընդունել են ղարաբաղյան խնդրի խաղաղ կարգավորմանն ուղղված ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի բանաձեւերը, ԵԱՀԽ-ի Մինսկի խմբի խաղաղության ծրագիրը եւ դրական պատասխան տվել միջազգային հանրության, մասնավորապես Ռուսաստանի բոլոր առաջարկներին, այդ թվում նաեւ ս. թ. փետրվարի 1-ից զինադադար հաստատելու մասին Ռուսաստանի վերջին առաջարկությանը:

Վրաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի խնդրանքը Ելցինին

Թբիլիսի կատարելու այցի առթիվ Վրաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիան ուղերձ է պատրաստել Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինին աքխազական գերությունից ֆուտբոլի միջազգային կարգի մրցավար, Սուխումի նախկին քաղաքապետ Գուրամ Գաբեսկիրիային ազատելու խնդրանքով: Աբխազիայում նախորդ տարվա սեպտեմբերին տեղի ունեցած իրադարձություններից հետո, երբ Սուխում քաղաքը գրավված էր աբխազական զինվորականներով, Գաբեսկիրիայի ճակատագրի մասին, որը մինչեւ գուստոսի 27-ը Սուխումի քաղաքապետի պաշտոնակատարն էր, երկար ժամանակ ոչինչ հայտնի չէր: Փետրվարի 1-ին Վրաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահ, ԽՍՀՄ վաստակավոր մարզիչ Նոդար Ախալկացին ՆԵԳԱ-ի թղթակցին հայտնեց, որ ֆեդերացիան որոշել է ուղերձով դիմել Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինին: Փաստաթղթում ընդգծվում է, որ ֆեդերացիայի ունեցած տվյալներով, Գ. Գաբեսկիրիան կենդանի է եւ աքխազական կողմի մոտ գերության մեջ է (ենթադրաբար Գուդաուտայում): Վրաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիան դիմում է Ելցինին «ինչպես սպորտի վետերանի եւ Ռուսաստանի պես մեծ երկրի նախագահի, որը հսկայական դեր է խաղում աբխազական խնդրի կարգավորման հարցում, խնդրանքով օգտագործելու ամբողջ ազդեցությունն ու հեղինակությունը գերությունից ազատելու վրացական ֆուտբոլի անվանի գործիչներից մեկին, պրն. Գուրամ Գաբեսկիրիային»: ■

ԹԵԹԵՎ ԱՏԼԵՏԻԿԱ

«Թագուհու» եռազեռ Մոսկվայում

Ռուսաստանի «Նոր սպորտ» եւ «Մարզական ակումբ Ինվեռիա» ընկերությունների նախաձեռնությամբ Մոսկվայում տեղի ունեցավ թեթեւ ատլետիկայի միջազգային խոշոր մրցաշար, որի զարդը դարձավ կարճ տարածությունների աշխարհի չեմպիոններ ու ռեկորդակիրներ ճոսկվացի Իրինա Պրիվալովայի եւ ճամայկացի Մերլին Օտտիի հերթական մրցավեճը: Հիշեցնենք, որ անցյալ մրցաշրջանը հաջողակ էր երկու անվանի այդ արագավազորդների համար: Գեղեցկուհի Մերլին Օտտին, որին այլ կերպ կոչում են նաեւ «Սահմոդր թագուհի», շուրջ 14 տարի չէր կարողանում նվաճել աշխարհի չեմպիոնուհու կոչումը: Այնն անգամ բախտը նրանից երես էր թեքում: Այդպես էր նաեւ Շտուտգարտում անցյալ տարի տեղի ունեցած աշխարհի առաջնության 100 մետր վազքատարածության ժամանակ, երբ Օտտին ամերիկացի Գաալ Դիվերսի հետ հավասարապես հատեց վերջնագիծը, հետո տեսագրությունը ցույց տվեց, որ վերջնագծի ժապավենին առաջինն ինքն է հասել, սակայն, արդեն ոսկե մեդալը հանձնվել էր Դիվերսին: Այդուհետ դառն անարդարությունից հետո 200 մետր վազքատարածությունում, այնուամենայնիվ, Մերլին Օտտին իր մեջ ուժ գտավ եւ նվաճեց աշխարհի չեմպիոնուհու կոչումը, 33 տարեկան հասակում դառնալով աշխարհի հերոսներից մեկը: Այն ժամանակ իր գլխավոր մրցակիցների թվում էր նաեւ Իրինա Պրիվալովան: Մոսկվայի մրցաշարում նոր ուժով բորբոքվեց նրանց միջեւ հերթական մրցակցությունը: 50 մետր արագավազքի նախնական փուլի մեկնարկներում, նրանք մրցակցությունից դուրս էին: Պրիվալովան նույնիսկ ցույց տվեց աշխարհի ռեկորդին մոտ արդյունք (6,09 վրկ): Եզրափակիչ մրցավեճը շատ գրավիչ ստացվեց: Հերթականությամբ առաջ անցնելով միմյանցից, այնուամենայնիվ, վերջնագիծն առաջինը հատեց Ռուսաստանի անցյալ տարվա լավագույն մարզիկ ճանաչված Իրինա Պրիվալովան, որը սահմանեց նաեւ աշխարհի ռեկորդ (6,03 վրկ), իրեն իսկ պատկանած նախկին ռեկորդը գերազանցելով 0,2 վրկ-ով: Մերլին Օտտին գրավեց երկրորդ տեղը:

Ավելորդ չէ նշել, որ նրանց մրցակցուհիների թվում էին աշխարհի եւս երկու չեմպիոնուհիներ՝ Գալինա Մալչուգինան եւ Օլգա Բոգոսլովսկայան:

Տղամարդկանց 60 մետր արագավազքում հաղթող ճանաչվեց աշխարհի չեմպիոն կանադացի Բրուխարտի Սուրին (6,65 վրկ): Եռացատկում աշխարհի այս տարվա լավագույն արդյունքով (1705 սմ) առաջին տեղը գրավեց մերձմոսկվացի Վասիլի Սոկովը: Կանանց 800 մետր վազքատարածությունում նույնպես գրանցվեց տարվա լավագույն ցուցանիշը (2 րոպե 2,4 վրկ): Այժմ ընկավ Ուկրաինայի չեմպիոնուհի Ելենա Տորչինսկայան: ■

Բեկենբաուերը կգլխավորի աստղերին

Այս տարվա հուլիսի 23-ից օգոստոսի 7-ը Սանկտ-Պետերբուրգում անցկացվելու են «Բարի կամքի» խաղերը, որոնք անցյալում հաջորդաբար տեղի էին ունենում ԱՄՆ-ում եւ ԽՍՀՄ-ում: Ավանդական դարձած այդ մրցումների հեղինակությունը բարձր պահելու համար կազմակերպիչները պայմանավորվել են ամերիկացիների հետ, որ վերջիններս պահովեն բերել ատլետիկայի առնվազն 9-ը անվանի չեմպիոնների՝ Լյուիսի, Մարշի, Ուատսի, Յունգի, Կոնլիի, Ստիլզի, Դիվերսի, Տորենսի եւ Ջոյներ-Կերսիի մասնակցությունը: Խաղերի նկատմամբ հետաքրքրությունը մեծացնելու համար կազմակերպիչները որոշել են փակման հանդիսավոր արարողության օրը՝ օգոստոսի 7-ին անցկացնել ընկերական հանդիպում ֆուտբոլի համաշխարհային եւ Ռուսաստանի աստղերի միջեւ:

Արդեն հայտնի է, որ աշխարհի հավաքականը գլխավորելու է Ֆրանց Բեկենբաուերը:

Հաշվարկները բարձացվում են, տեղերը մնում

Մելբուռնում տեղի ունեցած նոր մրցաշրջանի «Մեծ սաղավարտի» առաջին մրցաշարից՝ Ավստրալիայի բաց առաջնությունից հետո, թենիսի միջազգային ֆեդերացիան վերահաշվարկ կատարեց եւ հրապարակեց աշխարհի ուժեղագույն թենիսիստների անհատական գործակիցները: Տղամարդկանց ուժեղագույն եռյակը մնացել է նույնը, միայն այն տարբերությամբ, որ աշխարհի թիվ մեկ թենիսիստ ամերիկացի Փիթ Սամփրասն էլ ավելի է պոկվել հետապնդողներից: Այսպես նա հազար միավոր ավելին ունի, քան երկրորդ տեղում ընթացող Միխայել Շտիխը (Գերմանիա): Իսկ աշխարհի նախկին ուժեղագույն թենիսիստ Ջիմ Կուրյեն, որը զբաղեցնում է երրորդ դիրքը, իր հայրենակցին զիջում է 1500 միավորով: Կանանց ցուցակը շարունակում է վստահորեն գլխավորել Շտեֆի Գրաֆը (Գերմանիա): Ավստրալիայի բաց առաջնությունում հաջող ելույթից հետո իսպանացի Արանտա Սանչես-Վիկարիոն դուրս եկավ երկրորդ տեղ: Երրորդը կանանց թենիսի վետերան Մարտինա Նավրատիլովան է: Չիմա աշխարհի գրեթե բոլոր ուժեղագույնները հավաքվել են Դուբայում, որտեղ մրցանակային հիմնադրամը 1 միլիոն դոլլար է:

Ձմեռային օլիմպիադաների հեղինակությունը մեծանում է

Քանի որ ամառային օլիմպիական խաղերի համեմատ ձմեռային օլիմպիադաներն արդեն անցկացվում են երկու տարվա տարբերությամբ, ուստի գնալով նրանց նկատմամբ հետաքրքրությունը մեծանում է: Այսպես, 2002 թվականին ձմեռային օլիմպիական խաղերը կազմակերպելու հայտ են ներկայացրել 10 երկրներ: Օլիմպիական մայրաքաղաքի թեկնածուների թվում են Սոչին (Ռուսաստան), Ալմա Աթան (Ղազախստան), Գրացը (Ավստրիա), Խական (Իսպանիա), Սոլթլեյք Սիթին (ԱՄՆ), Էստերսունդը (Շվեդիա), Պոպրադը (Սլովակիա), Սոուն (Շվեյցարիա), Քվեբեկը (Կանադա), Տարվիզիոն (Իտալիա):

Վերջնական վճիռը կայանալու է 1995 թ. հունիսին, Բուդապեշտում տեղի ունենալիք ՄՕԿ-ի նստաշրջանում:

Ճապոնիայի պրոֆեսիոնալների 1-ին չեմպիոնը

Ավարտվեց ճապոնիայի պրոֆեսիոնալ ֆուտբոլի անդրանիկ առաջնությունը: Չեմպիոնի կոչումը նվաճեց «Կավասակի» թիմը, որը եզրափակիչ տուրում 11 հաշվով ավարտելով հանդիպումը բրազիլացի հանրահայտ ֆուտբոլիստ Զիկոյի թիմի՝ «Կաշիմայի» հետ, գրավեց 1-ին տեղը: Զիկոն [illegible] խաղում 2-րդ դեղին [illegible] սանալով թողեց ասպարեզը:

ՄՐՑԱՆԱԿ

Հարդինգի ամուսինը խոստովանում է հանցանքը

ԳՐԻԳՈՐ ԱՄԻՐԽԱՆՅԱՆ,

սեփ. թղթակից, Փորտլենդ

«Ազգն» արդեն գրել է ԱՄՆ-ի օլիմպիական հավաքականի անդամ Նենսի Քերիգանի դեմ կատարված հարձակման մասին, որի ժամանակ հանցագործը մետաղյա ձողով հարվածել է նրա ծնկներին, եւ Լիլլեհամմերի խաղերին մասնակցելը մեծ հարցականի տակ էր դրվել: Ընդ որում, կասկածվում էր, որ այդ «գործը» կազմակերպել է հավաքականի նրա հիմնական մրցակից Տոնյա Հարդինգը, իբր մտածելով այդ կերպ հեշտությամբ ձեռք բերել օլիմպիական խաղերին մասնակցելու իրավունքը: Անհավանական, զարմանալի, ցավալի բաներ դիպչում են գրի առնելու իրականությունը, որ գերազանցում է ամենաանսպասելի սցենարը կարդված այս դեպքի հետ: Տոնյա Հարդինգի մոտ շրջանակը, նրա ամուսինը եւ թիկնապահն ամբաստանվեցին Նենսի Քերիգանի դեմ գործած հանցանքի համար: Ըստ «The Oregonian» թերթի, Լխառդ անունով Տոնյա Հարդինգի թիկնապահը ոստիկանությանը հայտնեց, որ Հարդինգի նախկին ամուսին Ջեֆ Ջիլլուլին պատվերով է կատարել Նենսի Քերիգանի դեմ հարձակումը, որի նպատակն էր Նենսիին զրկել մասնակցելու Ամերիկայի առաջնությունից, որտեղ խաղարկվելու էր Լիլլեհամմերի ուղեգիրը: Բայց, ըստ ոստիկանության, Տոնյա Հարդինգն այս գործից անտեղյակ է եղել: Մի [illegible] էլ խառդն այլ բան հայտարարեց ոստիկանությանը. իբր Տոնյա Հարդինգն է իրեն հրահրել հանցանքի: «Վաշինգտոն պոստ» օրաթերթը հայտարարել էր, որ Ամերիկայի ազգային օլիմպիական կոմիտեն ջանք է փորձի Տոնյա Հարդինգին համոզել, որ հանուն բարոյականության հրաժարվի Լիլլեհամմերի օլիմպիական խաղերից, քանի որ դա արժանապատվության հարց է: Միաժամանակ Տոնյա Հարդինգը եւ իր նախկին ամուսինը Ջեֆ Ջիլլուլին, մեղքը գցում էին միմյանց վրա: Ինչպես հայտնի դարձավ երեկ երեկոյան, Ջիլլուլին այնուամենայնիվ խոստովանեց, որ հունվարի 6-ին Նենսի Քերիգանի դեմ կազմակերպված հարձակման [illegible]

Տոնյա Հարդինգին ընդգրկել Լիլլեհամմեր մեկնող օլիմպիական հավաքականի կազմում: ■

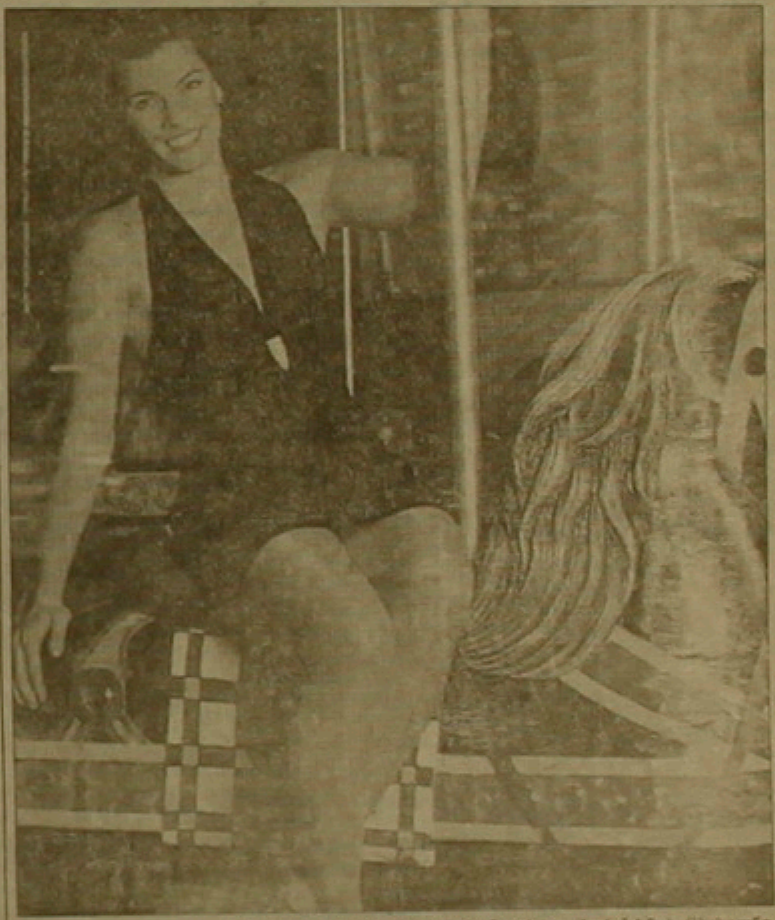

Կանխամտածված հարձակման զոհ դարձած Նենսի Քերիգանը

ՖՈՒՏԲՈԼ. ԱՊՀ ԳԱՎԱԹ

«Նեֆթչիի» հաջողությունը հայ մարզչի գլխավորությամբ

Նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների չեմպիոնների գավաթի 2-րդ խաղարկության ամենամեծ անակնկալը եղան միջինասիական թիմերի հաջող ելույթները: Ուզբեկստանի եւ Կոզրգստանի չեմպիոնները դուրս եկան կիսաեզրափակիչ: Այստեղ էլ գրանցվեց անակնկալ: Ֆերգանայի «Նեֆթչին» շատերի համար անսպասելի 3-2 հաշվով հաղթանակ տարավ մրցաշարի գլխավոր ֆավորիտներից մեկի՝ Թբիլիսիի «Դինամոյի» նկատմամբ: Ընդ որում, առաջին կեսից հետո 2-1 հաշվով առջեւում էին վրաց ֆուտբոլիստները, սակայն մրցակիցը ոչ միայն հավասարեցրեց հաշիվը, այլեւ այլեւ հաղթեց 3-2 հաշվով եւ եզրափակիչի ուղեգիր ձեռք բերեց: «Դինամոն» խաղավարտից 10 րոպե առաջ 11 մետրանոց հարվածի իրավունք ստացավ, սակայն Գելաշվիլին, որը մոսկովյան մրցաշարում խփել էր 9 գնդակ, որոնցից 4-ը 11 մետրանոց հարվածներով, անվստահ [illegible] վճռական հարվածը: Ավելորդ չէ նշել, որ «Նեֆթչիի» հաջողությունում մեծ դեր ունի նրա հայազգի մարզիչ Յուրի Սարգսյանը:

Երկրորդ կիսաեզրափակչում Մոսկվայի «Սպարտակը» [illegible] դժվարության 5-1 հաշվով [illegible] Թուրքմենստանի [illegible] Աշխաբադի «Կոպետ Դաղին»:

Եզրափակչում [illegible] «Սպարտակն» ու «Նեֆթչին»: ■

digitised by A.R.A.R.@

Օրակարգ

ԺԻՆԱՌԱՔՈՒՄՆԵՐ

Բրիտանացիները թերեւս կապված են Ադրբեջանին զենքի վաճառքի հետ

ԼՈՆԴՈՆ, 1 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՄՆԱՐՔ։ Բրիտանիայի արտգործնախարարությունն ուսումնասիրում է այն տեղեկությունները, որ բրիտանացի գործարարները կապված են Ադրբեջանին զենքի վաճառքի եւ վարձկանների հավաքագրման հետ։ Այդ մասին հայտնեց Բրիտանիայի ԱԳՆ ներկայացուցիչը, համայնքների պալատում պատասխանելով հարցադրմանը։

Նրա խոսքերով, արտգործնախարարությանը հայտնի է դարձել, որ այդ գործում կարեւոր դեմք է բրիտանացի մի գործարար, որը վերջին ամիսներին երեք անգամ այցելել է Ադրբեջան։ Ինչպես հաղորդեց «Ինդեպենդենտ» թերթը, զենքի առեւտրականներից եւ Թուրքիայից ստացված տեղեկությունները հաստատում են, որ խոսքը 150 միլիոն ֆունտ ստեռլինգ արժողությամբ գործարքի մասին է, որով նախատեսվում է Ադրբեջան ուղարկել հրահանգիչներ եւ վարձկաններ։ ■

ՀԱՅ ԴԱՏ

Հայ քաղբանտարկյալներին ազատելու կոչ

Հայ քաղաքական բանտարկյալների պաշտպանության կենտրոնական հանձնախումբը հանդես է եկել մի նախաձեռնությամբ, որի նպատակն է նպաստել ներկայումս Ֆրանսիայի բանտերում գտնվող հայ քաղբանտարկյալների, մասնավորապես Սիմոն Նայիրյանի եւ Վարուժան Կարապետյանի ազատ արձակմանը։ Հանձնախումբը Ֆրանսիայի նախագահին, դեսպանատներին, Հայաստանի նախագահին եւ դեսպանատներին, ԱՄՆ-ի, Կանադայի եւ աշխարհի բոլոր երկրների մարդու իրավունքներով զբաղվող կազմակերպություններին ու բարի կամքի տեր մարդկանց կոչ է անում աջակցել հայորդիների ազատ արձակմանը։

Բանն այն է, որ Սիմոն Նայիրյանը, դատապարտված լինելով 15 տարվա ազատազրկման, շուտով ժամկետը լրացնելու եւ ազատ է արձակվելու, սակայն քանի որ նա Թուրքիայի քաղաքացի է, Թուրքիայի իշխանությունների արդեն պաշտոնապես դիմել են Ֆրանսիային նրան իրենց հանձնելու պահանջով։ Իսկ թե այդ դեպքում ինչպիսին կլինի նրա հետագա ճակատագիրը՝ ոչ ոք չի կասկածում։ Ինչ վերաբերում է Վարուժան Կարապետյանին, ապա նա դատապարտված է ցմահ բանտարկության եւ արդեն 10,5 տարի է, ինչ գտնվում է բանտում։ Մինչդեռ ֆրանսիական արդարադատության ավանդույթի համաձայն, նման պատիժ ստացած քաղբանտարկյալներն ազատ են արձակվում ամենաուշը 10 տարի անց։

Հուսանք, որ այս խնդիրն ինչ-որ կերպ կլուծվի, մանավանդ, երբ դրանով հետաքրքրվեն նաեւ Հայաստանի իշխանությունները։ Ա. Բ.

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

ՀՀ ԳԽ նիստերը փետրվարի 14-ին

ՀՀ ԳԽ հաջորդ եռօրյա նիստերը կսկսվեն փետրվարի 14-ին։ Այսօրվա ընթացում կայացվեց փետրվարի 1-ին, արտահերթ նիստի վերջում։ Մինչ այդ պատգամավորները քննարկեցին «Գույքահարկի մասին», «Հողի հարկի մասին» օրենքների եւ դրանց կիրարկման մասին օրենքների նախագծերը, «Շահութահարկի մասին ՀՀ օրենքում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին» օրենքի նախագծերը։ Քննարկվեց նաեւ Հայաստանի բյուջեի նախագիծը։ Սակայն, վերջին օրվա նիստում ԱԺՄ-ի անունից կարեւոր հայտարարությամբ հանդես եկավ Դավիթ Վարդանյանը՝ ներկայացնելով մի որոշման նախագիծ, որով նախատեսվում է. 1) ստեղծել ԳԽ բազմակուսակցական հանձնաժողով, որի խնդիրները պետք է լինեն. ա) ուսումնասիրել եւ մշակել առաջարկություններ ԱԱՊԿ կառուցվածքային փոփոխության եւ գործունեության, ԱԱՊԿ արխիվների վիճակի, դրանց հետագա պահպանության եւ օգտագործման կարգերի մասին, բ) մեկամսյա ժամկետում ԳԽ ներկայացնել հաշվետվություն կատարած աշխատանքների մասին, 2) հանձնարարել կառավարությանը աջակցել հանձնաժողովին աշխատանքները ժամանակին կատարելու համար անհրաժեշտ փաստաթղթերով եւ միջոցներով։

Դավիթ Վարդանյանը նշեց նաեւ, որ ԱԱՊԿ լուծարման մասին նախագահի հրամանագիրը կարող է բերել անկանխատեսելի հետեւանքներ եւ անթույլատրելի համարեց լուծարման նման ձեւը, համարելով, որ ԱԱՊԿ-ում այսօր կան երիտասարդ, հասուն կադրեր, որոնք կարող են ծառայել Հայաստանի անվտանգության գործին։

Նույն օրը խորհրդարանը, լսելով ՀՀ գլխավոր դատախազ Արտավազդ Գեւորգյանի հաղորդումը, համաձայնություն տվեց նրա միջնորդությանը համաձայնություն տալ ՀՀ ԳԽ պատգամավորության թեկնածու Մյասնիկ Հակոբյանին քրեական պատասխանատվության կանչելու հարցին։ ■

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Գ. Խաչատրյան. «Հրապարակային դաշի դեմ սիրով կընդառաջեմ»

ԵՐԵՎԱՆ, 1 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ ՀՀ ԳԽ պատգամավոր, ՀՅԴ [illegible] Գառնիկ Խաչատրյանի [illegible] հանրահավաքում ունեցած [illegible] ելույթի արձագանքները դեռ շարունակվում են։ Գ. Խաչատրյանը հայտնեց, որ իր հասցեով մինչեւ օրս շարունակում են գալ հրավերներ մարմինների ծանուցումներ։ «Ես պատրաստ եմ դատարան գնալ միայն այն դեպքում, երբ վաղօրոք դատարանին արված մեր դիմումը հարցի ՀՀ նախագահի կողմից փաստը վերաբերում է ՀՅԴ պատգամավորական խմբակցության անդամների 300-ական դոլար աշխատավարձ ստանալու զրպարտությանը»։ Այնուամենայնիվ, ինչպես նշեց Գ. Խաչատրյանը, ՀՀ արտաքին գործերի նախարարի ցանկությանը զրպարտանքի մեղադրանքով դաշի սալ իրեն, ինքը պատրաստ է «սիրով ընդառաջ գնալ հրապարակային դաշի դեպքում»։ ■

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ռուսաստանը չի ներխուժի համաշխարհային շուկաներ

ՄՈՍԿՎԱ, 1 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ։ Ռուսաստանը չի ուզում եւ մտադիր չէ «համաշխարհային շուկաներ ներխուժել բարբարոսական միջոցներով», այսօր մամլո ասուլիսում հայտարարեց Ռուսաստանի վարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինը։ «Մենք չենք ուզում իջեցնել գները եւ առավել եւս քայքայել արեւմտյան շուկաները», ասաց նա։ Չեռնոմիրդինն ընդգծեց, որ Ռուսաստանը պատրաստ է համաշխարհային տնտեսական ընկերակցության մեջ մտնել հավասարական հիմունքներով։ Նա արտահայտվեց ռուսաստանցի արտադրողների նկատմամբ խտրականության դեմ, որոնց համար պետք է ստեղծել արեւմուտքի արտադրողների հետ միատեսակ հնարավորություններ։ Վարչապետը նշեց, որ երկրում բարեփոխումների անցկացումը հսկայական ծախսեր է պահանջում։ Նրա կարծիքով, միջոցներ կարելի է ստանալ արտասահմանում հայրենական արտադրանք վաճառելով։ Նա ավելացրեց, որ Ռուսաստանի դեկավարությունը արեւմուտքի ձեռնարկատերերին հրավիրում է իրենց արտադրանքը բերել Ռուսաստանի շուկա։ Վարչապետը գտնում է, որ ռուսական շուկան մի քանի դեպքերում կարող է եվրոպականից ավելի հեռանկարային լինել։

Աֆղանստանում 292 գերի եւ անհետ կորածներ

ՄՈՍԿՎԱ, 30 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ։ Նախկին 40-րդ բանակի 292 զինծառայողներ համարվում են Աֆղանստանի տարածքում գերի ընկած կամ անհետ կորած։ Անցյալ տարեվերջին այս տվյալներն էր բերել ինտերնացիոնալիստ ռազմիկների գործերի կոմիտեն։ Այդ մասին հայտնեց կոմիտեի աշխատակից, ռազմագերիների որոնման եւ ազատագրման բաժնի պետ Լեոնիդ Բիրյուկովը։ Նրա խոսքերով, մինչեւ օրս կոմիտեին հաջողվել է ազատել 15 մարդու։ Պարզվել է մոտավորապես 20-ի գտնվելու ստույգ վայրը, եւս մոտ 40-ի մասին մոտավոր տվյալներ կան։ Զգալի օգնություն են ցույց տալիս միջազգային Կարմիր խաչը եւ ամերիկյան «Ծիրանի հատոս» կազմակերպությունը, որի շնորհիվ գերությունից ազատվել է 10 մարդ։

Ստորերկրյա ցնցում

Փետրվարի 1-ի երեկոյան, տեղական ժամանակով 19-ն անց 28 րոպեին Հայաստանում տեղի է ունեցել երկրաշարժ։ Հանրապետության սեյսմիկ պաշտպանության ազգային ծառայության հաղորդած տվյալներով, էպիկենտրոնում, որը գտնվում էր Ստեփանավանից 9 կմ հարավ արեւմուտք, ստորերկրյա ցնցման ուժը կազմել է 3 բալ։

Մ. Հակոբյանը քրեական պատասխանատվության կենթարկվի

ԵՐԵՎԱՆ, 1 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՄՆԱՐՔ։ Այսօր Հայաստանի խորհրդարանը գործնականորեն համաձայնություն է տվել քրեական պատասխանատվության ենթարկել հանրապետության ձեռնարկիչների, վարձակալների եւ կոոպերատորների միության նախագահ Մյասնիկ Հակոբյանին։ Նա մեղադրվում է առանձնապես խոշոր չափերով պետական միջոցների յուրացման մեջ։

Հայաստանի գլխավոր դատախազ Արտավազդ Գեւորգյանի տեղեկամբ, ձեռնարկիչների միության ղեկավարը, որը ժամանակին իր թեկնածությունն է առաջադրել Հայաստանի նախագահի պաշտոնում, մերձավորությունների եւ կեղծիքի միջոցով յուրացրել է ավելի քան 34 միլիոն ռուբլի։ Նրա տունը խուզարկելիս հայտնաբերվել է նաեւ 2000 փամփուշտ։

Մյասնիկ Հակոբյանին քրեական պատասխանատվության ենթարկելու խորհրդարանի համաձայնությունն անհրաժեշտ էր այն առումով, որ նա առաջադրվել է Գերագույն խորհրդի պատգամավորության թեկնածու։

Հայ հեղափոխական դաշնակցության կուսակցությունը, որի թեկնածուն է Հակոբյանը, օրերս պահանջել է անմիջապես ազատ արձակել նրան եւ բողոքի ցույց է անցկացրել հանրապետության դատախազության շենքի մոտ։ ■

ԱՍՆ

Տանկեր, հեղուկատարներ եւ արցունքներ

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 2 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՄՆԱՐՔ։ «Ազերիներն արժանի չեն օգնության արգելման», այս վերնագրով ամերիկյան «Քրիսչըն սայընս մոնիթոր» թերթը հունվարի 26-ին հրապարակել է ԱՄՆ-ում Ադրբեջանի դեսպան Հաֆիզ Փաշաեւի նամակը։ Դրանում հեղինակը մեղադրանքներ է տեղում Հայաստանի հասցեին, որն «օկուպացրել եւ շրջափակել է» Ադրբեջանին։ Բացի դրանից, դեսպանն անհիմնորեն ակնարկում է, որ ԱՄՆ-ի կոնգրեսում Ադրբեջանին օգնության հասկացման արգելքի վերացմանը զգալիորեն կնպաստեր ԱՄՆ-ի նավթային ֆիրմաների հետ Բաքվի բանակցությունների առաջընթացին։ Հատկանշական է, որ ծաղրանկարում նավթասար հեղուկանավերի ֆոնի վրա պատկերված են տանկեր։

Իրենց հերթին «Վաշինգտոն փոստ» եւ «Վաշինգտոն թայմզը» հունվարի 29-ին զետեղել են Ղարաբաղի ռազմաճակատում զոհված իրենց ամուսիններին, եղբայրներին ու որդիներին ողբացող ադրբեջանցի կանանց լուսանկարներ։

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վաճառվում է 3 սենյականոց բնակարան Հ. Քոչարի փողոցում։

Հեռախոս 22.34.40

Եղանակը Հայաստանում

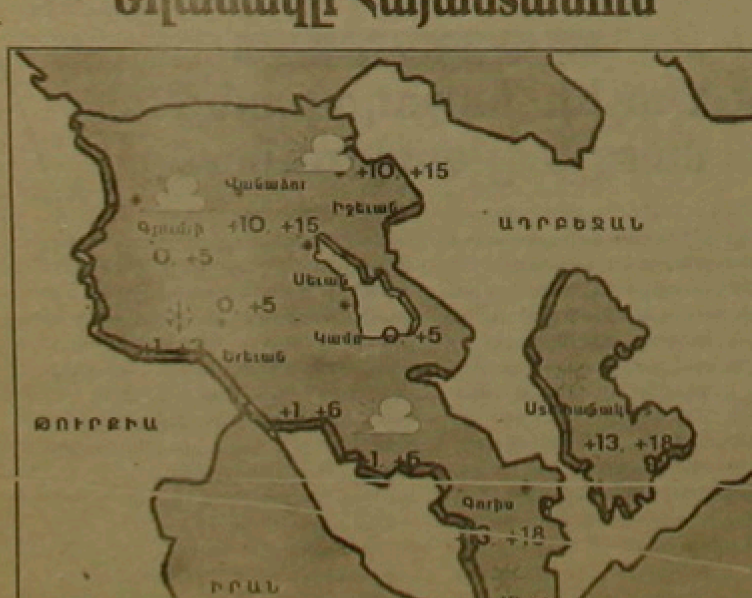

ՆՈՅ

«ՆՈՅ» ԲԱՆԿԸ

Իրավաբանական եւ ֆիզիկական անձանց համար բացում է եւ վարում ռուբլով եւ տարադրամով հաշիվներ։

Կատարում է դրամարկղային սպասարկում ռուբլով եւ տարադրամով։

Գնում եւ վաճառում է տարադրամ կանխիկ եւ անկանխիկ հաշվարկներով։

Կատարում է փոխանցումներ ՀՀ տարածքից դուրս։

Տրամադրում է կանխիկ վարկեր ռուբլով եւ տարադրամով։

Ընդունում է ավանդներ եւ դրանց դիմաց վճարում է՝ ՀՀ եւ ՌԴ ռուբլով՝

3 ամիս 45%,

6 ամիս 100%

ԱՄՆ-ի դոլարներով՝ ամենամսյա վճարում 5%

3 ամիս 20 %,

6 ամիս 45 %

500 եւ ավելի ամերիկյան դոլարով ավանդի դեպքում՝ ամենամսյա վճարում 7 %

3 ամիս 25 %,

6 ամիս 60 %

Դիմեք մեզ Երեւանի հետեւյալ հասցեներով

Պուշկինի 9 (մուտքը Աբովյան փողոցից), հեռ. 58-28-36

Հանրապետության 67, հեռ. 56-51-07

Չեխով 23, հեռ. 46-25-27,

Մարշալ Բաղրամյան 79, հեռ. 27-05-16

Կոմիտաս 52, հեռ. 23-12-55, 23-08-52

«Անի» հյուրանոց 507, 514 սենյակներ հեռ. 59-45-14, 56-49-30

«ՆՈՅ» բանկը հայտնում է իր ավանդատուներին, որ 500 եւ ավելի ամերիկյան դոլարով ավանդների դիմաց վճարվող տոկոսադրույքները հունվարի 15-ից բարձրացվում են՝ ամենամսյա վճարում 7%,

3 ամիս 25%,

6 ամիս 60%

ՀՀ կառավարության «Պաշտոնական» հրատ. տպարան, Երեւան 23 Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Տպաքանակ 15 000. Պատվեր 1685 Ստորագրված է տպագրության՝ 2. 02. 1994 Գինը՝ 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@